ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ РЫБНО-СЛОБОДСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

16.05.2016 Балык Бистәсе штп. № 70пи

"2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы мәгарифен үстерү" муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 22 февралендәге 110 номерлы карары белән расланган «2014-2020 елларга Татарстан Республикасы мәгарифен һәм фәнен үстерү» дәүләт программасын тормышка ашыру максатларында,Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы нигезендә КАРАР БИРӘМ:

1. “2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы мәгарифен үстерү” муниципаль программасын (алга таба-Программа) расларга.

2. Балык Бистәсе муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына (И.М. Ногманова) ел саен чираттагы финанс елына Балык Бистәсе муниципаль районының бюджетын формалаштырганда, Программаны тормышка ашыру өчен, мөмкинлекләрне исәпкә алып һәм бу максатларга Татарстан Республикасы һәм Балык Бистәсе муниципаль районы бюджетыннан җибәрелә торган средстволар чикләрендәге акчаны күздә тотарга тәкъдим итәргә.

3. «Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль казна учреждениесенә Программа чараларының үтәлешен тәэмин итүне һәм аны тормышка ашыру буенча кызыксынган оешмалар һәм учреждениеләр эшчәнлеген координацияләүне тәкъдим итәргә.

4. Әлеге карарны http://pravo.tatarstan.ru. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге “Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталы”нда һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru. веб-адресы буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында игълан итәргә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Җитәкче Р.Х. Хәбибуллин

Татарстан Республикасы Балык_Бистәсе
муниципаль районы Башкарма
комитетының 2016 елның 16 маендагы
70 пи номерлы карарына кушымт

"2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы мәгарифен үстерү" муниципаль программасы

Программа паспорты

Программаның исеме	“2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы мәгарифен үстерү” муниципаль программасы (алга таба-Программа)
Программаны төп эшләүчеләр	“Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге” МКУ
Программаның максатлары	Балык Бистәсе муниципаль районында халыкның үзгәреп торучы ихтыяҗлары һәм Балык Бистәсе муниципаль районы һәм Татарстан Республикасы икътисады үсешенең перспектив бурычлары нигезендә югары сыйфатлы белем бирүне тәэмин итү; -Россия Федерациясе халыкларының рухи-әхлакый кыйммәтләре, тарихи һәм милли-мәдәни традицияләр нигезендә гармонияле үсеш алган һәм социаль җаваплы шәхес тәрбияләү; - белем бирү хезмәтләренең һәркем өчен мөмкин булуын тәэмин итү, укучыларның сәламәтлеген ныгыту, белем бирү процессының куркынычсыз шартларын булдыру
Программаның бурычлары	-гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләре нигезендә һәркем өчен мөмкин булган сыйфатлы гомуми белем алу гарантияләрен тәэмин итү; - яңа белем бирү технологияләрен һәм уку процессын оештыру принципларын, шул исәптән заманча мәгълүмати һәм коммуникацион технологияләр кулланып, гамәлгә кертү; - мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында балаларны колачлау, мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында чиратларны бетерү; -белем бирү сыйфатын бәяләү системасын кертү; -мөмкинлекләре чикләнгән балалар, инвалид балалар өчен гомуми белем алу өчен шартлар тәэмин итү; - укучыларны тулы кыйммәтле тукландыру өчен шартлар тәэмин итү; -укучыларда сәламәт яшәү рәвеше күнекмәләрен формалаштыру -сәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм күрсәтүнең муниципаль системасын камилләштерү; -мәктәпләрдә иң яхшы педагогларны саклап калу өчен мораль һәм матди стимуллар системасын формалаштыру, яшь белгечләрне җәлеп итү; - мәгариф хезмәткәрләренең өзлексез һөнәри үсеше өчен шартлар тудыру; -белем бирү оешмаларында янгын һәм террорчылыкка каршы куркынычсызлыкны тәэмин итү; -кадрлар ресурслары белән идарә итү буенча нәтиҗәсез

	чыгымнарны һәм гомуми белем бирү оешмалары сыйныфларының уртача тулылануын киметү, белем бирү оешмалары челтәрен оптимальләштерү; - укучыларның булачак һөнәр сайлауларын, хезмәт базарын исәпкә алып укучыларның уку планын сайлауны тәэмин итә торган профильле һәм профиль алды укытуны гамәлгә кертүне дәвам итү; - гомуми белем бирү нәтиҗәләренә һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартларына төп таләпләрне үз эченә алган икенче буын гомуми белем бирү федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру.; -белем бирү оешмаларына сәламәтлек саклау технологияләрен куллануның алдынгы тәҗрибәсен кертү; -тәрбия эшенең муниципаль системасын үстерү, үткәрелә торган профилактик эшнең сыйфатын күтәрү.
Программаны тормышка ашыру сроклары	2016 - 2020 еллар
Ярдәмче программалар исемлеге	1. 2016 - 2020 елларга мәктәпкәчә белем бирүне үстерү. 2. 2016 - 2020 елларга гомуми белем бирүне үстерү. 3. 2016 - 2020 елларга өстәмә белем бирүне үстерү. 4. 2016 - 2020 елларга «Балык Бистәсе муниципаль районының сәләтле балалары» ярдәмче программасы.
Программаны еллар һәм чыганаклар буенча бүлеп финанслау күләме	2016 - 2020 елларга Программаны финанслау күләме Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән 220 030,1 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2016 ел – 42 974,900 мең сум, 2017 ел – 43 487,42 мең сум, 2018 ел – 44 000,94 мең сум, 2019 ел – 44 520,54 мең сум 2020 ел – 45 046,3 мең сум. 2016-2020 елларга Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән Программаны финанслау күләме 1 669 862,17 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2016 ел - 326 052,7 мең сум 2017 ел - 329 965,33 мең сум 2018 ел - 333 924,92 мең сум 2019 ел - 337 932,02 мең сум 2020 ел - 341 987,20 мең сум Программаны финанслау күләме фаразланган характерга ия һәм чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) Балык Бистәсе муниципаль районы Советы карары нигезендә төгәлләштерелә.
Программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән соңгы нәтиҗәләре (нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары)	Программа чараларын тулы күләмдә гамәлгә ашыру 2020 елга түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: - бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган чыгарылыш сыйныф укучыларының өлешен муниципаль гомуми белем бирү оешмаларын тәмамлаучыларның гомуми санына карата 0 процент күләмендә саклап калырга; -агымдагы елда мәктәпкәчә белем алучы 3 яшьтән 7 яшькә

	кадәрге балалар санын агымдагы елда мәктәпкәчә белем алучы 3 яшьтән алып 7 яшькә кадәрге балалар санына һәм агымдагы елда мәктәпкәчә белем алуга чиратта торучы 3 яшьтән алып 7 яшькә кадәрге балалар санына 100 процентка кадәр арттырырга; - квалификация күтәрү һәм (яки) һөнәри әзерлек узган мәгариф хезмәткәрләренең (укытучылар, тәрбиячеләр, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре хезмәткәрләренең) гомуми санын ел саен 33,7 процент дәрәҗәсендә саклап калырга; -балаларга өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балаларның 5-18 яшьләрдәге балалар һәм яшьләрнең гомуми санына карата 84 процентка кадәр булган өлешен саклап калырга; - муниципаль гомуми белем бирү оешмаларының хәзерге заман таләпләренә туры килә торган өлешен гомуми белем бирү оешмаларының гомуми санына карата 85 процентка кадәр арттырырга; - бер сменада шөгыльләнүче дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмаларында укучыларның өлешен дәүләт (муниципаль) гомуми белем бирү оешмаларында укучыларның гомуми санына карата 95 процентка кадәр арттырырга; - физкультура залы булган гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы муниципаль белем бирү оешмаларының өлешен гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы муниципаль белем бирү оешмаларының гомуми санында 96 процентка кадәр арттырырга; - биналары авария хәлендә булган яки капиталь ремонт таләп иткән гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы муниципаль белем бирү оешмаларының өлешен гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы муниципаль белем бирү оешмаларының гомуми санында 16 процентка кадәр киметергә; - гомуми белем бирү оешмалары педагогик хезмәткәрләренең уртача айлык эш хакын Татарстан Республикасындагы уртача айлык эш хакына карата 100 процент дәрәҗәсендә саклап калырга; -мәктәпкәчә белем бирү оешмалары педагогик хезмәткәрләренең уртача айлык эш хакын Татарстан Республикасындагы уртача айлык хезмәт хакына карата 100 процент дәрәҗәсендә саклап калырга; - мәгариф өлкәсендә югары квалификацияле хезмәткәрләрнең чагыштырма санынын райондагы мәгариф өлкәсендә квалификацияле хезмәткәрләрнең гомуми санына карата 70 процентка кадәр арттырырга; - гомуми белем турында аттестат алмаган муниципаль гомуми белем бирү оешмаларын тәмамлаучылар өлешен 0% ка кадәр киметергә; Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә урнаштыру буенча чиратта теркәлгән 3 яшьтән 7 яшькә кадәрге балаларга мәктәпкәчә белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында мәктәпкәчә белем бирү стандартлары таләпләренә туры килә торган мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеге бирергә; мәктәп яшендәге балаларга гомуми белем бирүнең һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез дәүләт гарантияләрен үтәү тәэмин итәргә; инвалид балаларга дистанцион, махсус (коррекцияле) яки

	инклюзив белем бирү рәвешендә гомуми белем бирү программаларын үзләштерү мөмкинлеге бирергә; укучыларны, яшәү урынына карамастан, заманча уку шартлары белән тәэмин итәргә; югары сыйныф укучыларына профильле белем бирү программалары буенча белем алу мөмкинлеге алырга; аеруча уңышлы һәм уртача мәктәпләр арасында белем бирү сыйфатында аерманы киметергә; педагогларга өзлексез һөнәри үсеш мөмкинлеге бирергә; гомуми белем бирү оешмаларында яшь педагоглар өлешен артырырга; укучыларның милли мониторинг нәтиҗәләре (укучыларның башлангыч, төп, урта гомуми белем программаларын үзләштерүгә әзерлеге) яхшыртырга; белем бирү киңлегенең бердәмлеге тәэмин итәргә; өстәмә белем бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең сыйфатын арттырырга, аерым алганда: өстәмә белем бирү оешмалары эшчәнлеген стимуллаштыру системасын булдырырга; өстәмә белем бирү оешмаларының заманча имиджын булдырырга; баланың социаль актив шәхесен формалаштыруга юнәлдерелгән заманча белем бирү программаларын гамәлгә кертү тәэмин итәргә; өстәмә белем бирү хезмәтләре белән колачланган укучылар өлеше арттырырга; мәгариф оешмаларында белем бирү процессын оештырганда заманча мәгълүмат- компьютер технологияләрен файдалануны киңәйтергә; сәламәтлек буенча мөмкинлекләре чикләнгән балаларны укыту мөмкинлеген киңәйтергә; дәрестән һәм мәктәптән тыш эшчәнлекнең төрле формаларында шөгыльләнүче балалар һәм яшүсмерләр санын арттырырга. белем бирү сыйфатын тышкы бәяләү механизмнары гамәлдә булдырырга.

I бүлек. Программаны гамәлгә ашыру сферасының гомуми характеристикасы, шул исәптән төп проблемаларны формулировкалау

Гомуми белем бирү Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында яшәүчеләр өчен сыйфатлы мәктәпкәчә, гомуми һәм өстәмә белем алу өчен нигез булып тора. Аны алга таба яңарту һәм үстерү тулаем мәгариф тармагының нәтиҗәлелеген тәэмин итәргә, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы гражданнарының белем алу ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен мөмкинлекләр булдырырга һәм киңәйтергә тиеш.

Соңгы елларда «Мәгариф» милли проектын һәм мәгарифне модернизацияләүнең комплекслы проектын гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районында гомуми белем бирүне үстерүгә шактый күләмдә финанс чаралары бүлеп бирелде. Белем бирү процессын оештыруның заманча шартларын булдыру өчен математика, физика, география, биология, технология, башлангыч сыйныф һәм компьютер техникасы кабинетлары өчен уку җиһазлары сатып алынды һәм гомуми белем бирү учреждениеләренә куелды. Котлы Бөкәш урта мәктәбе һәм Шомбыт урта мәктәбе базасында "Үсеш ноктасы" гуманитар һәм цифрлы профиль белем бирү үзәкләре оештырылды.

Мәгарифкә чыгымнарын арттыру белем бирү шартларын сизелерлек үзгәртүгә һәм педагогик кадрларның квалификациясен күтәрүгә китерде. Район мәктәпләрендә матди база сизелерлек яхшырды: заманча уку кабинетлары сатып алынды, барлык мәктәпләр дә заманча

компьютерлар белән тәэмин ителде, Интернет челтәренә тоташтырылды. Мәгариф учреждениеләрендә имин шартлар булдыру, мәгариф учреждениеләренең матди базасын ныгыту, спорт залларын, санузелларны ремонтлау һәм җиһазлау буенча зур эш башкарылды.

Гомуми белем бирү шартларына заманча таләпләр барлык укучыларга да иминлек һәм сәламәтлек саклауны гарантияли, белем бирү процессын заманча уку җиһазлары һәм квалификацияле педагогик кадрлар белән тәэмин итүне, кулланучыларның яшәү урыннарына бәйсез рәвештә, сыйфатлы белем бирү хезмәтләре күрсәтә ала торган белем бирү учреждениеләренең санын арттыруны күздә тота.

"Безнең яңа мәктәп" милли мәгариф инициативасын һәм дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә, белем бирү процессын оештыруның заманча шартларын тәэмин итүгә карата таләпләр көчәя.

"Безнең яңа мәктәп" Милли мәгариф доктринасы нигезендә мәгарифне үстерү буенча федераль максатчан программа төзелде. Мәгарифне үстерү буенча федераль максатчан программа күздә тота:

• база белеменең инновацион характерын тәэмин итү;

• социаль үсеш инструментлары буларак мәгариф системасы институтларын модернизацияләү;

• өзлексез белем бирү, профессиональ кадрларны әзерләү һәм яңадан әзерләүнең заманча системасын булдыру;

• белем бирү сыйфатын бәяләү механизмнарын формалаштыру.

Программаның бурычлары:

• социаль үсеш институты буларак гомуми һәм мәктәпкәчә белем бирүне модернизацияләү;

• һөнәри белем бирүнең эчтәлеген һәм структурасын хезмәт базары таләпләренә туры китерү;

• белем бирү сыйфатын һәм белем бирү хезмәтләренә ихтыяҗны бәяләү системасын үстерү.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы дәүләт программаларын эшләү, тормышка ашыру һәм нәтиҗәлелеген бәяләү тәртибен һәм Татарстан Республикасы дәүләт программалары исемлеген раслау турында" 2012 елның, 31 декабрендәге, 1199 нчы номерлы карарын, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 15 маендагы 792 - р күрсәтмәсе белән расланган "2013-2020 елларга мәгарифне үстерү" Россия Федерациясе дәүләт программасын һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 20 декабрендәге 2433-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган "2013-2020 елларга Фән һәм технологияләрне үстерү" Россия Федерациясе дәүләт программасын тормышка ашыру максатыннан Татарстан Республикасы Министрлар кабинеты 2014 елның 22 февралендәге 110 номерлы карары белән "2014-2020 елларда Татарстан Республикасында мәгариф һәм фәнне үстерү" Дәүләт программасын (2020елның 24 июлендәге үзгәрешләр белән) раслады.

"2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы мәгарифен үстерү» программасы мәгариф өлкәсендә белем бирү субъектларының структурасында, эчтәлегендә һәм технологияләрендә, оештыру-хокукый рәвешләрендә һәм финанс-икътисадый механизмнардагы үзгәрешләрне чагылдыра торган өстенлекле бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән чаралар комплексы булып тора.

Программа чаралары мәгариф системасы субъектларына кагыла һәм Балык Бистәсе муниципаль районының бердәм белем бирү һәм мәгълүмати киңлеген формалаштыра.

Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге гражданнарның муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында Һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем, шулай ук өстәмә белем алуга хокукларының дәүләт гарантияләрен тәэмин итә. Мәгариф өлкәсендәге проблемаларны программа-максатчан ысул белән хәл итү аеруча максатка ярашлы, чөнки ул тышкы шартларны (сәяси, икътисади, социомәдәни, демографик), белем бирү хезмәтләре базарының, җәмгыятьнең, шәхеснең ихтыяҗларын исәпкә алырга, идарәнең максатын һәм оештыру структурасын, муниципаль пространствоның белем бирү һәм социаль инфраструктурасын оптимальләштерү факторларын һәм укучылар санын, әзерлек профилен, белем бирү процессын, тышкы структуралар белән бәйләнешне һәм башкаларны билгеләргә

мөмкинлек бирә. Бу нәтиҗәле муниципаль белем бирү системасын формалаштырырга мөмкинлек бирәчәк.

Федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру белән бер үк вакытта сәләтле балаларны эзләү һәм аларга ярдәм итү, шулай ук шәхес формалашуның бөтен чорында аларны әйдәп бару системасы төзелергә тиеш. Формалашкан сәләтле балаларга ярдәм итүнең махсус системасын , шулай ук һәр баланың сәләтен күрсәтү һәм үстерү, сәләтле балаларның казанышларын стимуллаштыру һәм ачыклау өчен гомуми мохитне дә үстерү актуаль булып тора.

Төп гомуми белем бирү программаларыннан читтә балалар һәм үсмерләрнең белем алуга булган ихтыяҗларын тормышка ашыруны, балаларның иҗади потенциалын үстерүне тәэмин итүче өзлексез белем бирү системасында мөһим звено булып өстәмә белем бирү учреждениеләре тора. Программа чараларын гамәлгә ашыру балаларга өстәмә белем бирүне 140,0 процентка кадәр арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

"Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (20.07.2020 ред.) нигезендә төп гомуми белем бирү программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыру, белем бирү процессын финанс белән тәэмин итү вәкаләтләреннән тыш, муниципаль берәмлекләрнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә керә. Заманча таләпләргә туры килә торган сыйфатлы белем бирү хезмәтләре алуда шәхес һәм гаилә ихтыяҗларын канәгатьләндерү дәрәҗәсе муниципаль мәгариф челтәре үсешен дөрес планлаштыруга бәйле.

Хәзерге вакытта Балык Бистәсе муниципаль районында 25 гомуми белем бирү оешмасы эшли, аларда 2339 бала укый.

Алардан:

- Башлангыч-1

-төп - 10;

- урта – 14

Сыйныфларның уртача тулыланышы:

шәһәр буенча-18,8 кеше;

авыл буенча-7,1 кеше.

Нисбәт: укытучы-укучы:

шәһәр буенча-7,1 кеше;

авыл буенча-3,44 кеше.

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының 9 мәктәбенә 19 маршрут буенча 485 укучыны мәктәп автобусы йөртә. Бу чара заманча матди - техник база булган гомуми белем бирү учреждениеләрендә сыйфатлырак белем алырга мөмкинлек бирә.

Бүгенге көндә икенче буын дәүләт белем бирү стандартлары уңышлы тормышка ашырыла. Икенче буын гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларын тормышка ашырганда, гомуми белем бирүнең яңа эчтәлегенә һәм технологияләренә, профильле әзерлек һәм профильле белем бирүгә, процессларның һәм педагогик процессның сыйфатын бәяләүнең яңа формаларына, белем бирү учреждениеләренең матди-техник базасының заманча таләпләргә туры килүе мәсьәләсе кискен тора.

Соңгы биш елда мәктәпләрнең санитар - техник торышын яхшырту өчен район учреждениеләрендә комплекслы капиталь һәм агымдагы ремонт эшләре башкарылды. Белем бирү эшчәнлегенең имин шартларын, шул исәптән янгын һәм терроризмга каршы иминлекне тәэмин итү бурычы этаплап һәм комплекслы рәвештә хәл ителә.

Шулай ук мәктәпнең тәрбия потенциалын көчәйтү, һәр укучыга индивидуаль психологик-педагогик ярдәм күрсәтү дә мөһим бурыч булып тора. Хокук бозуларны, башка социаль күренешләрне профилактикалау мәктәп эшчәнлегенең аерылгысыз һәм табигый өлеше буларак каралырга тиеш.

Яңа белем бирү стандартларын нәтиҗәле гамәлгә ашыру адекват кире элемтәдән – белем бирү сыйфатын бәяләү системасыннан башка мөмкин түгел. Белем бирү сыйфатын бәяләү системасын үстерү мөһим бурыч булып тора. Мәктәп дәрәҗәсеннән икенчесенә күчкәндә

сыйфатны бәяләргә, белем бирү учреждениеләренең төрле төркемнәре буенча сыйфатны ирекле бәяләүнең инновацион механизмнарын кертергә кирәк.

Нәкъ менә мәктәп чорында кеше сәламәтлеге формалаша. Укучыларны кайнар аш белән тәэмин итүне оештыру, белем бирү учреждениеләренә сәламәтлек саклау технологияләрен куллану буенча алдынгы тәҗрибәне кертү һәм трансляцияләү, мәктәп медкабинетлары базасында укучыларны медицина белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру, укучыларга физик тәрбия бирү һәм массакүләм балалар спортын үстерү проблемалары комплекслы хәл итүне таләп итә.

Сәләтле балаларга ярдәм итү, аларны үстерү район мәгариф системасының һәм муниципаль район хакимиятенең өстенлекле бурычларыннан берсе булып тора. Район педагоглары үз алларына куйган максат-сәләтле балаларның оптималь үсешен тәэмин итүче планлы һәм максатчан гамәлләр системасын эшләү һәм тормышка ашырудан гыйбәрат.

Ел саен гомуми белем бирү учреждениеләренең эш планында аерым юнәлеш – сәләтле балалар белән фәннәр буенча эшләү чагыла. Әлеге эшчәнлекне методик яктан тәэмин итү мәсьәләләре шулай ук район методик берләшмәләре утырышларында да тикшерелә. Сәләтле балалар белән эшләгәндә укытучыларның уку программаларын баета, белем бирүнең эчтәлеген яңарта һәм киңәйтә, дифференциацияләнгән рәвештә эшли, укучыларга индивидуаль якын килү һәм консультация бирә, аларның танып-белү сәләтен стимуллаштыра белүләре күренә.

Гомуми белем бирү учреждениеләренең сәләтле балаларның сәләтен үстерү буенча идарә итү эшчәнлеге укучыларның үз-үзләрен үстерүгә һәм камилләштерүгә мотивацияләренә юнәлдерелгән план характерына ия. Районда интеллектуаль сәләткә экспертиза буларак олимпиада, фәнни конференцияләр үткәрелә. Республика олимпиадалары нәтиҗәләре укучыларда белем культурасын формалаштыру, укуга һәм хезмәткә намуслы караш тәрбияләү буенча укытучыларның максатчан эше турында сөйли. Әмма уку елларында призлы урыннарның тотрыксызлыгы бу юнәлештә системалы һәм максатчан якын килүне таләп итә.

Мәктәп укучыларының район фәнни-гамәли конференцияләрен оештыру, конкурслар үткәрү дә балаларның иҗади, интеллектуаль потенциалын үстерүгә ярдәм итә. Иң яхшы эшләр Республика күләмендәге конференцияләрдә һәм конкурсларда катнашу өчен тәкъдим ителә.

Мәктәпләрдә яңа мәгълүмати технологияләр киң кулланыла, бу педагоглар һәм укучыларның проектлар белән эшләү буенча уртак эшчәнлегенә ярдәм итә (конференцияләрдә катнашу, дәресләргә методик материаллар әзерләү, сыйныфтан тыш чаралар, презентацияләр, газеталар чыгару).

Районда мәктәпкәчә белем бирү буенча төп белем бирү программасын гамәлгә ашыручы 22 муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү оешмасы эшли.

Балаларны мәктәпкәчә белем бирү хезмәтләре белән тәэмин итү, өстәмә мәктәпкәчә урыннарга булган ихтыяҗлар буенча демографик анализ үткәрелде. Гомуми белем бирү учреждениеләре базасында мәктәпкәчә төркемнәр булдыру өчен файдаланылырга мөмкин булган буш мәйданнар булу-булмауга гомуми белем бирү учреждениеләрен инвентаризацияләү үткәрелде.

Заманча мәктәп инфраструктурасын булдыру, мәгариф эшчәнлеге практикасына мәгълүмати технологияләр кертү, профильләштерү һәм һөнәри юнәлеш бирү, заманча таләпләр нигезендә гомуми белем бирүнең эчтәлеген һәм структурасын яңарту, мәгариф белән идарә итүдә иҗтимагый катнашуны киңәйтү, яңа икътисадый механизмнар кертү, мәктәпнең тәрбия потенциалын арттыру, педагогик кадрларның квалификациясен күтәрү, педагогик һөнәрнең абруен күтәрү, сәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итү буенча актуаль мәсьәләләрне бары тик комплекслы рәвештә, Программаны тормышка ашыру юлы белән хәл итеп була.

II бүлек. Программаның төп максатлары һәм бурычлары, тормышка ашыру сроклары һәм этаплары, шулай ук максатчан индикаторлары һәм күрсәткечләре

Программаның максаты: халыкның үзгәреп торучы ихтыяҗлары һәм Татарстан Республикасы икътисадының һәм җәмгыять үсешенең перспектив бурычлары нигезендә Балык Бистәсе муниципаль районында югары сыйфатлы белем бирүне тәэмин итү.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- мәктәпкәчә, гомуми һәм өстәмә белем бирү системаларында белем бирү программаларын модернизацияләү, белем бирүнең заманча сыйфатына һәм социализация нәтиҗәләренә ирешүгә юнәлдерелгән;
- ачыклык, объективлык, иҗтимагый-һөнәри катнашу принциплары нигезендә белем бирү сыйфатын бәяләүнең заманча системасын булдыру;
- гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләренә туры китереп, һәркем өчен мөмкин булган сыйфатлы гомуми белем алу гарантияләрен тәэмин итү;
- яңа белем бирү технологияләрен һәм уку процессын оештыру принципларын, шул исәптән заманча мәгълүмати һәм коммуникацион технологияләр кулланып, гамәлгә кертү ;
- мөмкинлекләре чикләнгән балалар, инвалид балалар өчен гомуми белем алу өчен шартлар тәэмин итү;
- укучыларны тукландыру өчен шартлар тудыру;
- укучыларда сәламәт яшәү рәвеше күнекмәләрен формалаштыру;
- сәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итү буенча муниципаль системаны камилләштерү;
- мәктәпләрдә иң яхшы педагогларны саклап калу өчен мораль һәм матди стимуллар системасын формалаштыру, яшь белгечләрне җәлеп итү;
- мәгариф хезмәткәрләренең өзлексез һөнәри үсеше өчен шартлар тудыру;
- белем бирү учреждениеләрендә янгын һәм террорчылыкка каршы куркынычсызлыкны тәэмин итү;
- кадрлар ресурслары белән идарә итү буенча нәтиҗәсез чыгымнарны һәм гомуми белем бирү учреждениеләре сыйныфларының уртача тулыланышын киметү, гомуми белем бирү учреждениеләре челтәрен оптимальләштерү;
- укучыларның булачак һөнәр сайлауларын, хезмәт базарын исәпкә алып укучыларның уку планын сайлауны тәэмин итә торган профильле һәм профиль алды укытуны гамәлгә кертүне дәвам итү;
- гомуми белем бирү нәтиҗәләренә һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартларына төп таләпләрне үз эченә алган икенче буын гомуми белем бирү федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру;
- белем бирү учреждениеләренә сәламәтлек саклау технологияләрен куллануның алдынгы тәҗрибәсен кертү;
- тәрбия эшенең муниципаль системасын үстерү.

Программда түбәндәге ярдәмче программалар формалаштырылган:

1. 2016 - 2020 елларга мәктәпкәчә белем бирүне үстерү.
2. 2016 - 2020 елларга гомуми белем бирүне үстерү.
3. 2016 - 2020 елларга өстәмә белем бирүне үстерү.
4. 2016 - 2020 елларга «Балык Бистәсе муниципаль районының сәләтле балалары» ярдәмче программасы.

Программа кысаларында түбәндәге чаралар тормышка ашырылачак.:
төп гомуми белем бирү программаларын модернизацияләү;
талантлы балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итү;
мөмкинлекләре чикләнгән гражданнарны һәм инвалидларны укыту өчен шартлар тудыру.

Программаны тормышка ашыру срогы-2016 - 2020 еллар.

3.Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтиҗәләре

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә урнаштыру буенча чиратта теркәлгән 3 яшьтән 7 яшькә кадәрге барлык балаларга мәктәпкәчә белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында мәктәпкәчә белем бирү стандартлары таләпләренә туры килә торган мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеге биреләчәк;

мәктәп яшендәге балаларга гомуми белем бирүнең һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез дәүләт гарантияләрен үтәү тәэмин ителә;

инвалид балаларга дистанцион, махсус (коррекцияле) яки инклюзив белем бирү рәвешендә гомуми белем бирү программаларын үзләштерү мөмкинлеге бирелә;

укучылар, яшәү урынына карамастан, заманча уку шартлары белән тәэмин ителә;

аеруча уңышлы һәм уртача мәктәпләр арасында белем бирү сыйфатында аерманы киметелә;

гомуми белем бирү оешмаларының педагогик барлык чыганаклардан уртача хезмәт хакы төбәк икътисады буенча уртача хезмәт хакының 100 процентыннан да ким булмаячак;

барлык педагогларга да өзлексез һөнәри үсеш мөмкинлеге биреләчәк;

гомуми белем бирү оешмаларында югары уку йортында уку йомгаклары буенча югары белем бирү нәтиҗәләре булган яшь педагоглар саны артачак;

укучыларның милли мониторинг нәтиҗәләре (укучыларның башлангыч, төп, урта гомуми белем программаларын үзләштерүгә әзерлеге) яхшырачак;

Балык Бистәсе муниципаль районы мәгариф киңлегенең бердәмлеге тәэмин ителәчәк.

Муниципаль дәрәҗәдәге учреждениеләрдә балаларга өстәмә белем бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтү сыйфаты артачак:

Баланың социаль актив шәхесен формалаштыруга юнәлдерелгән заманча белем бирү программаларын гамәлгә кертү тәэмин ителә;

балаларга өстәмә белем бирү оешмалары алга таба үсеш алачак;

өстәмә белем бирү хезмәтләре белән укучыларны колачлау өлеше артачак;

мәгариф оешмаларында белем бирү процессын оештырганда заманча мәгълүмати-компьютер технологияләрен куллану киңәйтеләчәк;

мөмкинлекләре чикләнгән балаларны районның гомуми белем бирү оешмаларында укыту мөмкинлеге киңәйтеләчәк;

Дәрестән тыш һәм мәктәптән тыш эшчәнлекнең төрле формаларында шөгыльләнүче балалар һәм яшүсмерләр саны артачак.

Барлык дәрәҗәләрдә дә белем бирү сыйфатын тышкы бәяләү механизмнары гамәлдә булачак.

Барлык белем бирү оешмалары кулланучыларга үз эшчәнлекләре турында рәсми сайтларда мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәчәк.

Программаның нәтиҗәлелеген бәяләү түбәндәге таблицада күрсәтелгән индикатив күрсәткечләр нигезендә гамәлгә ашырыла:

N п/п	Күрсәткеч исеме	2015 ел	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел
1	2	4	5	6	7	8	9
1.	Бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаучыларның муниципаль гомуми белем бирү оешмаларын барлык тәмамлаучыларга карата өлеше-процент	0	0	0	0	0	0
2.	Агымдагы елда мәктәпкәчә белем алучы 3 яшьтән 7 яшькә кадәрге балалар санын агымдагы елда мәктәпкәчә белем алучы 3 яшьтән алып 7 яшькә кадәрге балалар санына һәм агымдагы елда мәктәпкәчә белем алуга чиратта торучы 3 яшьтән алып 7 яшькә кадәрге балалар санына карата, процентлар	100	100	100	100	100	100
3.	Квалификация күтәрү һәм (яки) һөнәри әзерлек узган мәгариф хезмәткәрләре	33,7	33,7	33,7	33,7	33,7	33,7

	(укытучылар, тәрбиячеләр, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре хезмәткәрләре) барлык мәгариф хезмәткәрләре санына карата, процент						
4.	Балаларга өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар өлеше 5-18 яшьләрдәге балалар һәм яшьләрнең гомуми санына карата, процент	130	130	135	140	140	145
5.	Хәзерге заман таләпләренә туры килә торган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләре өлеше, барлык муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләре санына карата, процент	80	85	87	90	95	95
6.	Муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында икенче сменада шөгыльләнә торган укучыларның муниципаль гомуми белем бирү оешмаларындагы барлык укучыларның гомуми санына карата өлеше-процент	7,37	7,0	6,7	6,4	6,3	6,0
7.	Физкультура залы булган гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы муниципаль белем бирү учреждениеләренең гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы муниципаль мәгариф учреждениеләренең гомуми санына карата өлеше-процент	88,7	88,8	88,9	89	89,1	92
8.	Биналары авария хәлендә булган яки капиталь ремонт таләп иткән гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы муниципаль мәгариф учреждениеләренең гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы муниципаль белем бирү учреждениеләренең гомуми санына карата өлеше, процент	35	29	24	20	18	16
9.	Гомуми белем бирү учреждениеләре педагогик хезмәткәрләренең уртача айлык эш хакының Татарстан Республикасындагы уртача айлык эш хакына карата чагыштырма күләме-процент	100	100	100	100	100	100
10.	Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары педагогик хезмәткәрләренең уртача айлык эш хакының Татарстан Республикасы гомуми белем бирү оешмаларындагы уртача айлык эш хакына карата чагыштырма күләме-процент	100	100	100	100	100	100

11.	Мәгариф өлкәсендә югары квалификацияле хезмәткәрләрләренең чагыштырмача күләме регионның мәгариф өлкәсендәге квалификацияле хезмәткәрләрнең гомуми санына карата, процент	86,4	86,8	87,2	87,6	88	88,5
12.	Урта гомуми белем турында аттестат алмаган муниципаль гомуми белем бирү оешмаларын тәмамлаучылар өлеше-процент	0	0	0	0	0	0

Факттагы күрсәткечнең пландагы күрсәткечкә җитүе программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген раслаячак.

III бүлек. 2016-2020 ЕЛЛАРГА БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ МӘГАРИФЕН ҮСТЕРҮ " МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫН ТОРМЫШКА АШЫРУНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ

Ярдәмче программа исеме	Финанслау чыганагы	Финанслау күләмнәре, мең сум				
		2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
1	2	5	6	7	8	9
2016 - 2020 елларга мәктәпкәчә белем бирү үсеше	Татарстан Республика-сы бюджеты	58500,0	59202,0	59912,42	60631,37	61358,95
2016 - 2020 елларга гомуми белем бирү үсеше	Татарстан Республика-сы бюджеты	267506,7	270716,78	273965,38	277252,97	280580,0
	МР бюджеты	21055,9	21308,57	21564,27	21823,04	22084,92
2016 - 2020 елларга өстәмә белем бирү үсеше	Татарстан Республика-сы бюджеты	46,0	46,55	47,11	47,68	48,25
	МР бюджеты	20654,0	20901,85	21152,67	21406,50	21663,38
2016 - 2020 елларга “Балык Бистәсе муниципаль районының сәләтле балалары” ярдәмче программасы	МР бюджеты	1265,0	1277,0	1284,0	1291,0	1298,0
Программа буенча барлыгы, шул исәптән:		369027,6	373452,75	377925,85	382452,56	387033,5
Татарстан		326052,7	329965,33	333924,91	337932,02	341987,2

Республикасы бюджеты						
МР бюджеты		42974,9	43487,42	44000,94	44520,54	45046,3

2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы мәгарифен үстерү " муниципаль программасына 1 кушымта

“2016 – 2020 ЕЛЛАРГА МӘКТӘПКӘЧӘ БЕЛЕМ БИРҮ ҮСЕШЕ” ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

Ярдәмче программаның исеме	2016 – 2020 елларга мәктәпкәчә белем бирү үсеше (алга таба – Ярдәмче программа)
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	“Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге” МКУ (алга таба - Мәгариф бүлеге)
Ярдәмче программаның максаты	. Балык Бистәсе муниципаль районында халыкның үзгәреп торучы ихтыяҗлары һәм Балык Бистәсе муниципаль районы һәм Татарстан Республикасы икътисады үсешенең перспектив бурычлары нигезендә югары сыйфатлы мәктәпкәчә белем бирүне тәэмин итү.
Ярдәмче программаның бурычлары	Мәктәпкәчә белем бирүнең сыйфатын күтәрү; балаларга мәктәпкәчә белем бирү системаларында уку-укыту нәтиҗәләренең заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтиҗәләренә ирешүгә юнәлдерелгән уку-укыту программаларын модернизацияләү; мәктәпкәчә учреждениеләрдә иң яхшы тәрбиячеләрне саклап калу өчен мораль һәм матди стимуллар системасын формалаштыру, яшь белгечләрне җәлеп итү; мәктәпкәчә яшьтәге һәр баланың оптималь үсеш дәрәҗәсенә ирешү өчен мәктәпкәчә оешмаларның тәрбия-белем бирү процессына инновацион белем бирү технологияләрен кертү; мәктәптә белем алу өчен тигез старт шартлары булдыру.
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары	**2016 – 2020** еллар
Ярдәмче программаны еллар һәм чыганакларга	2016 – 2020 елларга Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән дәүләт программасын финанслау күләмнәре 299604,74

бүлеп финанслау күләмнәре	мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2016 ел - 58500,000 мең сум 2017 ел - 59202,000 мең сум 2018ел - 59912,420тыс мең сум 2019ел - 60631,370 мең сум 2020 ел - 61358,950 мең сум Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фараз характерында һәм чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чоры) Балык Бистәсе муниципаль районы Советы карары нигезендә анықланачак.
Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның соңгы көтелгән нәтиҗәләре (нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары)	2020 елга ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының педагогик белеме булган педагогик хезмәткәрләре санының чагыштырма санын мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының педагогик хезмәткәрләренең гомуми санында 100 процентка кадәр арттыру; мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында мәктәпкәчә белем бирү стандартлары таләпләренә туры килә торган программалар буенча белем алучы тәрбияләнүчеләрнең чагыштырма санын мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми санында 100 процентка кадәр арттыру; мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының квалификациясен күтәрү һәм (яисә) һөнәри яңадан әзерлек узган педагогик хезмәткәрләренең чагыштырма санын, мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының педагогик хезмәткәрләренең гомуми санында 99 процент дәрәҗәсендә саклап калу.

I. Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, төп проблемаларны һәм аларны хәл итү юлларын тасвирлау

Татарстан Республикасы белем бирү сәясәтенең мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә мөһим өстенлекле юнәлеше булып белем бирүнең һәркем алырлык булуын һәм сыйфатын тәэмин итү буенча комплекслы чаралар күрү тора. Бүгенге көндә районда 22 мәктәпкәчә белем бирү оешмасы эшли, аларда 800гә якын бала йөри.

Районда мәктәпкәчә белем бирү педагоглары саны 115 кеше тәшкил итә, шул исәптән 86 тәрбияче, 5 физик культура буенча тәрбияче, 2 педагог-психолог, 5 укытучы - логопед.

Районның мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре педагоглары составының 98 процентан артыгы тиешле квалификация характеристикаларына ия.

Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары җитәкчеләренең 27 проценты "Дәүләт һәм муниципаль идарә", "Менеджмент", "Персонал белән идарә итү" яки дәүләт һәм муниципаль идарә яки икътисад менеджменты өлкәсендә өстәмә һөнәри белем бирү юнәлешләре буенча укулар узды.

Хәзерге вакытта мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә түбәндәге проблемалар хәл итүне таләп итә:

- педагогик кадрлар составын һәм компетенцияләрен яңарту темпларының түбән булуы;
- педагогларны үз һөнәри мөмкинлекләрен аңлап, аларны белем бирү процессының барлык катнашучылары белән эштә куллана белмәүләре;
- фәнни әдәбият һәм яңа техник чаралар белән үзлекләреннән белем ала һәм эшли белмәү;
- мәктәпкәчә учреждениеләрне үстерүгә һәм матди-техник базаны ныгытуга акчалар җитәрлек дәрәҗәдә финансланмавы билгеләнә;
- балалар бакчаларын җитәрлек дәрәҗәдә җиһазландырмау;
- матди-техник базаның искерүе;
- кайбер мәктәпкәчә учреждениеләрдә укыту-методика базасының лаеклы дәрәҗәсен тәэмин итә алмау;
- һәр педагогка һәм административ-хуҗалык персоналына компьютерлар булмау;
- кайбер балалар бакчаларында Интернетка тоташу булмау;
- педагогларның мотивациясе һәм психологик әзерлеге түбән дәрәҗәдә мәктәпкәчә учреждениеләрнең белем бирү мохитенә ИКТ кертү җитәрлек булмау.

Белем бирү системасы, мәктәпкәчә белем бирүдән башлап белем бирүнең эчтәлеге, ысуллары һәм технологияләре өлешендә инновация эшчәнлеге өчен кирәкле күнекмәләрне һәм компетенцияләрне формалаштыру һәм үстерүгә юнәлдереләчәк. Балаларның иҗатка сәләтләрен иртә ачуны тәэмин итү, мәгълүматны тәнкыйди кабул итү күнекмәләрен үстерү, стандарт булмаган карарларга, креативлыкка, уйлап табучанлыкка, командада эшләргә һәм аларны мәктәпкәчә белем алуга әзерләүгә дәүләт ярдәме, шулай ук өстәмә белем бирү хезмәтләре киңәйтеләчәк. Заманча квалификациясе булган мәктәпкәчә мәгариф оешмалары педагоглары саны, шул исәптән кадрларны аттестацияләү, квалификация таләпләрен яңарту һәм заманча һөнәри стандартлар формалаштыру, белем бирү программаларын яңарту, квалификация күтәрү һәм һөнәри озату программаларын яңарту, педагогик эшнең сыйфатын һәм нәтиҗәләрен бәяләүнең заманча системасын булдыруга таянып, хезмәткә түләү системасын камилләштерү белән артачак.

Мәктәпкәчә стадиядә шәхес формалаштыруда гаилә мөһим роль уйный. Гаилә потенциалын ачуда нәтиҗәле ярдәм күрсәтү мөмкинлекләрен тәэмин итү максатларында ата-аналарның квалификацияле ирекле педагогик консультациясе һәм гаиләләргә балаларны укытуда, тәрбияләүдә һәм үстерүдә ярдәм итү системасы, шулай ук социаль патронат системасы үсеш алачак.

Мәктәпкәчә белем бирү системасын кадрлар белән тәэмин итү

(курсларда әзерлекне һәм квалификация арттыруны да кертеп)

Хәзерге заман мәгарифне модернизацияләү этабы мәктәпкәчә белем бирү өлкәсе хезмәткәре тарафыннан һөнәри эшчәнлек системасын камилләштерүне таләп итә. Мәктәпкәчә белем бирүнең сыйфатын тәэмин итү өчен мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү

программасын гамәлгә ашыручы мәктәпкәчә мәгариф оешмалары мөдирләренең дә, тәрбиячеләренең дә һөнәри дәрәҗәсе мөһим. Шуңа күрә дә игътибар үзәгендә мәктәпкәчә белем бирү хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү бурычы тора.

Мәктәпкәчә мәгариф учреждениеләрендә җитәкче һәм педагогик кадрларның белем дәрәҗәсен тиешле таләпләргә туры килүен тәэмин итәргә кирәк:

мәктәпкәчә мәгариф оешмалары мөдирләре 100 процентка югары һөнәри белемле булырга тиеш;

мәктәпкәчә мәгариф оешмалары педагогларының 100 процентка урта махсус яисә югары һөнәри белеме булырга тиеш.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә түбәндәгеләр көтелә:

1. Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары хезмәткәрләренә өстәмә һөнәри белем бирү өчен шартлар тәэмин итү.

2. Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары хезмәткәрләре өчен квалификация күтәрүнең персональләштерелгән моделен кертү.

3. Белем бирү процессын оештырганда заманча мәгълүмати компьютер технологияләрен куллануны киңәйтү

Ярдәмче программаны гамәлгә ашырганда түбәндәгеләргә бәйле куркынычлар туарга мөмкин:

ярдәмче программа идарәсендәге җитешсезлекләр;

мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының ярдәмче программа чараларын эзлекле гамәлгә ашыруда кызыксынучанлыгы булмау;

район балаларына мәктәпкәчә белем бирү системасын үстерүнең дөрес сайламаган өстенлекләре.

Моннан тыш, ярдәмче программаны гамәлгә ашыру барышына түбәндәге куркынычлар сизелерлек йогынты ясарга мөмкин:

программа чараларын финанслауны киметү мөмкинлегенә бәйле макроикътисадый куркынычлар;

мәктәпкәчә белем бирү системасын үстерүне норматив-хокукый ярдәм итүгә бәйле куркынычлар.

Барлыкка килгән проблемаларны хәл итү өчен, ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашырганда барлыкка килергә мөмкин булган тискәре нәтиҗәләрне булдырмау өчен чаралар комплексын гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

программа чараларын гамәлгә ашыруда катнашучыларның барысы - мәктәпкәчә мәгариф оешмалары, мәдәният учреждениеләре, мәгариф һәм мәдәният өлкәләрендә идарә органнары, фәнни учреждениеләр арасында ныклы элемтәләр урнаштыру зарур, алар бер системага берләштерелергә тиеш;

балаларга мәктәпкәчә белем бирү системасын үстерүнең дөрес сайлап алынмаган өстенлекләре белән бәйле куркынычлар ярдәмче программаны гамәлгә ашыру барышының даими мониторингы белән бетерелә;

программа чараларын гамәлгә ашыруның көтелгән нәтиҗәләрен эффектсыз контрольдә тоту куркынычы ярдәмче программа белән идарә итүнең планнар нигезендә төгәл һәм нәтиҗәле идарә итү, аларның көтелгән үтәлешен бәяләү, максатларга ирешүнең микъдари индикаторлары, идарә сыйфатына контрольлек итү буенча тулаем һәм аерым чаралар белән минимальләштерелә.

Максатчан күрсәткечләргә ирешү өчен проблемалы мәсьәләләр барлыкка килгәндә, әлеге ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны регламентлаштыра торган норматив-хокукый актларга үзгәрешләр кертелергә мөмкин.

II. Ярдәмче программаның төп максатлары, бурычлары, соңгы нәтиҗәләренең тасвирламасы, аны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары

Ярдәмче программаның максаты: балаларга мәктәпкәчә белем бирү системасында уку нәтиҗәләренең заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтиҗәләренә ирешүгә юнәлдерелгән белем бирү программаларын модернизацияләү.

Бурычлар:
мәктәпкәчә белем бирүнең сыйфатын күтәрү; мәктәпкәчә белем бирүнең вариатив рәвешләрен үстерү; педагогик кадрларның белем һәм һөнәри дәрәҗәсен күтәрү; мәктәпкәчә яшьтәге һәр баланың оптималь үсеш дәрәҗәсенә ирешү өчен мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының тәрбия-белем бирү процессына инновацион белем бирү технологияләрен кертү; мәктәптә уку өчен тигез башлангыч шартлар тудыру.

Ярдәмче программаның төп чаралары характеристикасы

1.Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларын заманча җиһазлары һәм мебель белән тәэмин итү.

Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының 2013елның 17 октябрендәге 1155 номерлы боерыгы белән расланган мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыру шартларына карата Федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә мәктәпкәчә белем бирү оешмасында баланың тулы физик, сәнгать-эстетик, танып белү, сөйләм һәм социаль-коммуникатив үсешен тәэмин итүче мохит тудырылырга тиеш.

Мәктәпкәчә белем бирүнең сыйфатын күтәрү һәм мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сәламәтлеген ныгыту максатында түбәндәге чараларны үткәрү таләп ителә: мәктәпкәчә мәгариф оешмаларын физкультура җиһазлары белән тәэмин итү; мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында искергән мебельне алыштыру.

2. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларын интерактив такталар белән җиһазландыру

Хәзерге вакытта мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларын кертү һәм гамәлгә ашыру эше алып барыла. Ә башлангыч гомуми белем бирүнең яңа федераль дәүләт белем бирү стандартлары инде хәзер үк коммуникатив һәм танып белү бурычларын хәл итү өчен мәгълүмат һәм коммуникация технологияләре чараларыннан актив файдалануны таләп итә; эзләүнең төрле ысулларын куллану (белешмә чыганакларда һәм "Интернет" челтәренең ачык укыту мәгълүмат киңлегендә), мәгълүматны җыю, эшкәртү, анализлау, анализлау, оештыру, тапшыру һәм интерпретацияләү; текстны клавиатура ярдәмендә кертә белү, үлчәнелә торган зурлыкларны теркәү һәм сурәтләрне, авазларны анализлау, үз чыгышын әзерләү һәм аудио-, видео- һәм график озату белән чыгыш ясау; мәгълүмати сайлау, этика һәм этикет нормаларын үтәү. Димәк, мәктәпкәчә белем бирү системасын үстерү чараларын проектлаганда төп белем бирү программаларының (мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта (тулы) гомуми, башлангыч һөнәри, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү) һәм аларга карата таләпләрнең дәвамлылыгы принцибын исәпкә алу зарур.

Моңа бәйле рәвештә, инде мәктәпкәчә яшьтә үк, укыту материалын өйрәнгәндә һәм тәрбия чараларын уздырганда интерактив хезмәттәшлекне оештыру юлы белән мәгълүмати-белем бирү ресурслары белән эшләү нигезләрен билгеләү максатка ярашлы. Шуңа күрә мәктәпкәчә белем бирү программаларын һәм "Бала иминлеге" республика проектын гамәлгә ашыру өчен (мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләр өчен юл хәрәкәте кагыйдәләрен укыту) һәр мәктәпкәчә белем бирү оешмасын "2016 – 2020елларга мәктәпкәчә белем бирү үсеше" ярдәмче программасы кысаларында интерактив такталар белән (оешмага кимендә 1 интерактив такта) һәм "Интернет" челтәренә тоташтыруны тәэмин итәргә кирәк.

3. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында исәпләү һәм оештыру техникасы паркын яңарту. 2011 елның 1 мартыннан "Электрон балалар бакчасы" дигән автоматлаштырылган мәгълүмат системасы эшләп килә. Ул электрон рәвештә "Мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыручы мәгариф учреждениеләренә балаларны исәпкә кую һәм исәпкә алу" хезмәте күрсәтүне тәэмин итә. Хәзерге вакытта «БАРС. Бюджет-туклану» автоматлаштырылган системасын кертү алып барыла. Ул мәгариф учреждениеләрендә туклануны исәпкә алу өчен билгеләнгән, аның максаты - «үтә күренмәлелекне» тәэмин итү һәм учреждениеләрдә туклануны исәпкә алуның нәтиҗәлелеген арттыру. Әлеге системалардан файдалану өчен мөдиргә, хуҗалык эшләре буенча мөдир урынбасарына, шәфкать туташларына Интернетка тоташкан компьютерлар кирәк. Мәктәпкәчә белем бирү системасының компьютер паркын яңартырга кирәклеге дә ачыкланды. Шуңа бәйле рәвештә компьютер техникасын яңарту һәм алар булмаган балалар бакчаларын компьютерлар белән тәэмин итү планлаштырыла.

4. Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру

2013 елның 1 сентябреннән үз көченә кергән "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары эшләнде (алга таба - ФГОС ДО). Федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә кертү һәм гамәлгә ашыру белән мәктәпкәчә белем бирү программасын яңадан карау зарурлыгы барлыкка килә. Шуңа бәйле рәвештә әлеге юнәлешне гамәлгә ашыру мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләрен исәпкә алып, мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программаларын яңартуны үз эченә ала.

Полимәдәни белем бирү кысаларында республиканың мәктәпкәчә белем бирү оешмаларына инновацион белем бирү технологияләре, шул исәптән мәктәпкәчә яшьтәге балаларны Татарстан Республикасының ике дәүләт теленә өйрәтү буенча укыту-методик комплекслар кертелә.

5. Мәктәпкәчә белем бирүнең муниципаль системасын модернизацияләү (мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында катнаш яисә компенсацияләү юнәлешендәге төркемнәр төзү).

Хәзерге вакытта безнең илдә сәламәтлек ягыннан үзенчәлекләре булган балалар өчен белем бирү хезмәтләре базары гадәттән тыш чикләнгән. Инвалид балаларны укытуның традицион формасы булып махсуслаштырылган (коррекцияле) мәгариф учреждениеләре кала. Бигрәк тә мәктәпкәчә яшьтәге балаларга инклюзив тәрбия бирүне кертү мәсьәләсе кискен тора. Бу мәктәпкәчә белем бирү системасында урыннарга кытлык, социаль культураның түбән булуы һәм үсештә үзенчәлекле затларга карата халыкның түземлелеге белән бәйле. Димәк, белем бирү учреждениесенә сәламәтлек мөмкинлекләре аерым булган баланың инклюзиясе педагогларның, ата-аналарның, мәгариф һәм социаль яклау идарәсе хезмәткәрләренең уртак тырышлыгына нигезләнергә тиеш.

Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында катнаш яисә компенсацияләү юнәлешендә төркем төзүгә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- Физик мөмкинлекләре чикләнгән балаларны мониторинглау,
- Физик мөмкинлекләре чикләнгән балалар белән эшләү өчен кадрларны укыту,
- Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында катнаш яисә компенсацияләү юнәлешле төркемнәр.

6. Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында милли белем бирүне популярлаштыру.

Татар халкының этнокультура үсеше, аның этник тәңгәллеген саклап калу күп яктан барлык яшь категорияләрен татар теленә, әдәбиятенә өйрәтү эшчәнлеген дөрес һәм комплекслы оештыруга бәйле. Мәгълүмати җәмгыять формалашу шартларында глобальләшү Россиядә дә, бөтен дөньяда да татарларның мәдәни ассимиляциясе процессларын тагын да көчәйтә, милли үзенчәлекләрен, гасырлардан килгән традицияләрен югалтуга китерә. Татар халкы тарафыннан туган телне һәм этник мәдәниятне югалту куркынычы татар телен һәм әдәбиятын саклау, үстерү һәм тарату проблемасын тудыра. Татар халкының тиз тарала торган ассимиляциясенә каршы тору өчен Татарстан Республикасының мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында, урта һөнәри белем бирү мәгариф оешмаларында һәм һөнәри белем бирү учреждениеләрендә татар телен укытуны тәэмин итүдә системалы, комплекслы якын килергә кирәк. Татарстан Республикасы бөтен татар халкын берләштерү үзәге булып тора. Татар халкының үзенең этномәдәни тиңдәшлеген саклап калу, үсеп килүче буынны этнопедагогика традицияләрендә тәрбияләү омтылышында Татарстан Республикасына аерым роль бирелә. Татар халкын саклап калуның һәм татар телен (әдәбиятын) өйрәнүнең тулы һәм нәтиҗәле эшчәнлеген тәэмин итү буенча төп бурычлар Татарстан Республикасының дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы кысаларында гамәлгә ашырылырга тиеш. Гамәлдәге дәреслекләрне, укыту-методик комплектларны анализлау күрсәткәнчә, татар этносын алга таба да саклап калу өчен туган телне лингвистик дисциплина буларак өйрәнү генә җитәрлек түгел, туган телне һәм әдәбиятны өйрәнү аша этномәдәни традицияләрне популярлаштыру зарурлыгы да туган.

Мәктәпкәчә оешмаларда Татарстан Республикасы дәүләт телләрен укытуның, укыту-методик комплекслар, төрле сүзлекләр, электрон дәреслекләр төзүнең һәм басманың мөһим

проблемаларын хәл итү, шулай ук Россия Федерациясе мәгариф системасының заманча таләпләре нигезендә югары квалификацияле белгечләр әзерләү, квалификация күтәрү һәм педагогик кадрларны яңадан әзерләү мөһим.

Чараларның төп максаты түбәндәгеләр өчен шартлар тудыру:

татар телен, әдәбиятын туган тел һәм чит тел буларак саклап калу, өйрәнү һәм үстерү;

мәктәпкәчә белем бирү оешмаларын, мәктәпләрне, урта һөнәри белем бирү учреждениесен үз эченә алган татар телен һәм әдәбиятын укытуның бербөтен системасын;

педагогларның һөнәри квалификациясен күтәрү курсларын оештыру һәм яңа укыту-методик комплектларны сынап карау.

Шуңа бәйле рәвештә төп бурычлар түбәндәгеләр:

ярдәмче программа максатын уңышлы гамәлгә ашыру өчен оештыру механизмнарын булдыру;

телләр һәм әдәбият укыту методикасын камилләштерү;

этномәдәни компонентлы аудио- һәм видеоматериаллар һәм электрон белем бирү ресурсларын булдыру һәм гамәлгә кертү;

яңа методика һәм эшләнмәләр белән танышу максатында педагогларның һөнәри компетентлыгын арттыру.

Көтелә торган нәтиҗәләр:

татар телен (әдәбиятын) популярлаштыру һәм тарату;

мәктәпкәчә мәгариф учреждениеләрендә тәрбияләнүчеләрнең тел культурасын күтәрү өчен фәнни-методик һәм белем бирү шартларын тудыру;

педагогларны әзерләү һәм аларның һөнәри компетентлыгын арттыру;

Россия һәм дөньякүләм иҗтимагый-мәдәни киңлектә татар теленең йогынтысын һәм аңлаешлылыгын киңәйтү.

7. Балаларны рус теленә өйрәтү.

Бүгенге көндә Татарстан Республикасында балаларны мәктәпкәчә яшьтән ике дәүләт телендә укыту - мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә көнүзәк мәсьәләләрнең берсе. Татар телле мәктәпкәчә яшьтәге балаларны рус теленә өйрәтүнең төп максаты тел сәләтен үстерү, рус теле белән рус халкы мәдәнияте белән аралашу чарасы буларак танышу. Балаларны рус теленә өйрәтү аларга мәктәптә аңа ия булу процессын җиңеләйтә, димәк, программа материалын тизрәк үзләштерүгә булыша.

Балаларны рус теленә өйрәтү эшен планлаштырып, тәрбияче рус-татар икетеллелегенең үзенчәлеген, төркемдәге сөйләм торышын, гаиләләрдә сөйләм шартларын, балаларның рус телен аңлау дәрәҗәсен исәпкә алырга тиеш. Балаларны рус сөйләменә өйрәтү өчен, тәрбияче, барыннан да элек, үзе рус телендә грамоталы сөйләшергә тиеш. Татар телендә аңлатуны бары тик беренче дәресләрдә генә кулланырга, ә алга таба аралашуны күбесенчә рус телендә алып барырга кирәк.

ФГОС ата-аналарны тәрбия-белем бирү процессына җәлеп итү зарурлыгын күрсәтә. Гаилә баланың рус сөйләмен үзләштерүендә мөһим роль уйный.

Ярдәмче программа чараларының төп максаты түбәндәгеләр:

Районда тел сәясәтен норматив хокукый тәэмин итүне камилләштерү;

Татарстан Республикасының дәүләт телләре буларак татар һәм рус телләренең тигез яшәешенә ярдәм итү;

Районда рус телен өйрәнүнең һәм рус телендә укытуның бербөтен системасын үстерү;

Балык Бистәсе муниципаль районында яшәүче халык вәкилләренең телләрен саклау һәм үстерү;

Районда дәүләт телләренең һәм башка телләрнең социаль статусны арттыру һәм популярлаштыру.

Шуңа бәйле рәвештә төп бурычлар түбәндәгеләр:

ярдәмче программа максатын уңышлы гамәлгә ашыру өчен оештыру механизмнарын булдыру;

телләр укыту методикасын камилләштерү;

этномәдәни компонентлы аудио- һәм видеоматериаллар һәм электрон белем бирү ресурсларын булдыру һәм гамәлгә кертү;

яңа методика һәм эшләнмәләр белән танышу максатында педагогларның һөнәри компетентлыгын арттыру.

Көтелә торган нәтиҗәләр:

-укыту-методика базасын ныгыту;

- укытуда ИКТ кертү;

-кадрлар составы һәм дәүләт телләрен укыту сыйфатын яхшырту

- укытуда дәвамчанлыкны саклау, УМКны дөрес сайлау;

- яңа стандартларга күчкәндә, авторлык программаларын булдыру;

- татар һәм рус телләренең, шулай ук районның башка халыклары телләренең оптималь кулланылуын һәм үсешен тәэмин итә торган чаралар системасын булдыру.

III. Ярдәмче программаны ресурслар белән тәэмин итү

2016 – 2020 елларга Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән дәүләт программасын финанслау күләмнәре 299604,74 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:
2016 ел - 58500,000 мең сум
2017 ел - 59202,000 мең сум
2018 ел - 59912,420тыс мең сум
2019 ел - 60631,370 мең сум
2020 ел - 61358,950 мең сум

Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фараз характерында һәм чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чоры) Балык Бистәсе муниципаль районы Советы карары нигезендә анықланачак.

IV. Ярдәмче программаның социаль- икътисадый нәтиҗәлелеген бәяләү

Ярдәмче программаның нәтиҗәлелеген бәяләү түбәндәге таблицада күрсәтелгән индиактив күрсәткечләр нигезендә башкарыла:

N п/п	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәм лек-ләре	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел
1.	Мәктәпкәчә белем бирү хезмәтләрен алу мөмкинлеге бирелгән 3-7 яшьлек балалар саны, мәктәптә укучы 5-7 яшьлек балалар санына корректировкаланган, 3-7 яшьлек балалар санына карата булган мөнәсәбәттә	%	100	100	100	100	100
2.	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында педагогик белеме булган педагогик хезмәткәрләрнең мәктәпкәчә белем бирү оешмаларындагы педагогик хезмәткәрләрнең гомуми санына карата чагыштырмача саны	%	98	99,5	100	100	100
3.	Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының квалификация күтәрү һәм (яисә) яңадан һөнәри әзерлек узган педагогик хезмәткәрләренең мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының педагогик хезмәткәрләренең гомуми санына карата чагыштырма саны	%	97	98	99	99,5	100
5.	Мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында мәктәпкәчә белем бирү стандартлары таләпләренә туры килә торган программалар буенча белем алучы тәрбияләнүчеләрнең чагыштырма санын мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми санына карата	%	100	100	100	100	100

Фактагы күрсәткечнең пландагы күрсәткечкә җитүе программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген раслаячак.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә мәктәпкәчә белем бирү оешмаларына урнаштыру чиратында теркәлгән 3 яшьтән алып 7 яшькә кадәрге барлык балаларга мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеге бирeләчәк. Барлык мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында мәктәпкәчә белем бирү стандартларына туры килә торган белем бирү программалары гамәлгә ашырылачак.

2016-2020 елларга Татарстан
Республикасы Балык Бистәсе
муниципаль районы мәгарифен үстерү "
муниципаль программасына 2 кушымта

“2016 - 2020 ЕЛЛАРГА ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ ҮСЕШЕ”
ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

Ярдәмче программаның исеме	2016 - 2020 елларга гомуми белем бирү үсеше (алга таба- Ярдәмче программа)
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	“Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге” МКУ (алга таба - Мәгариф бүлеге)
Ярдәмче программаның максаты	Балаларның гомуми белем бирү системасында уку нәтиҗәләренең заманча сыйфатына ирешүгә юнәлдерелгән белем бирү программаларын модернизацияләү. Россия Федерациясе халыкларының рухи-әхлакый кыйммәтләре, тарихи һәм милли-мәдәни традицияләр нигезендә гармонияле үсеш алган һәм социаль җаваплы шәхес тәрбияләү
Ярдәмче программаның бурычлары	Халыкның гомуми белем бирү хезмәтләреннән тигез файдалана алуын тәэмин итә торган белем бирү челтәрен һәм финанс-икътисадый механизмнарны формалаштыру; гомуми белем бирү оешмаларын тәмамлаучыларның алга таба укуга һәм эшчәнлеккә әзерлеген тәэмин итү өчен белем бирү һәм мәгариф мохите эчтәлеген модернизацияләү; педагогик кадрлар составын һәм компетенцияләрен яңарту, педагогларны эшнең сыйфатын яхшыртуга һәм өзлексез һөнәри үсешкә мотивацияләү механизмнарын булдыру; муниципаль тәрбия эше системасын үстерү, уздырыла торган профилактик эшнең сыйфатын яхшырту.
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары	**2016 - 2020** еллар
Ярдәмче программаны еллар һәм чыганакларга бүлеп финанслау күләмнәре	2016 - 2020 елларга Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән Программаны финанслау күләмнәре 107 836,7 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2016 ел - 21055,9 мең сум 2017 ел - 21308,57 мең сум 2018 ел - 21564,27 мең сум 2019 ел - 21823,04 мең сум 2020 ел - 22084,92 мең сум 2016 - 2020 елларга Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән ярдәмче программаны финанслау күләмнәре 1 370 021,83 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2016 ел – 267 506,7 мең сум

	2017 ел - 270 716,78 мең сум 2018 ел – 273 965,38 мең сум 2019 ел- 277 252,97 мең сум 2020 ел- 280 580,00 мең сум Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фараз характерында һәм чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чоры) Балык Бистәсе муниципаль районы Советы карары нигезендә анықланачак.
Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның соңгы көтелгән нәтиҗәләре (нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары)	Ярдәмче программас чараларын гамәлгә ашыру 2020 елга түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: -яңа федераль дәүләт белем бирү стандарты нигезендә белем алучы гомуми белем бирү оешмалары укучыларының чагыштырма авырлыгын 100 процентка кадәр арттыру; - гомуми белем бирү оешмалары укытучыларының гомуми санында 30 яшькә кадәрге укытучылар санының чагыштырма күләмен 10 процентка кадәр арттыру; - өйдә гомуми белем бирү программалары буенча дистанцион белем технологияләрен кулланып белем алучы инвалид балаларның чагыштырма санын, укыту мөмкин булган инвалид балаларның гомуми санында 100 процент дәрәҗәсендә саклап калу; -соңгы өч ел дәвамында квалификация күтәрү яки һөнәри әзерлек узган муниципаль гомуми белем бирү оешмалары җитәкчеләре санын, гомуми белем бирү оешмалары җитәкчеләренең гомуми санына карата 100 процент дәрәҗәсендә; -төрле дәрәҗәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы гомуми белем программалары буенча укучыларның чагыштырма санын гомуми белем программалары буенча укучыларның барлык санына карата 42 процентка кадәр арттыру; -муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында математика буенча бердәм дәүләт имтиханы (алга таба - БДИ) нәтиҗәләрен уртача 64 баллга җиткерергә; -муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында рус теле буенча бердәм дәүләт имтиханы нәтиҗәләрен уртача 75 баллга җиткерергә; - 2025 елга районда гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәгариф оешмаларының гомуми санында база белем бирү оешмаларының өлешен 48 процентка кадәр арттыру; - 10 - 11 сыйныф укучыларының гомуми санына карата профильле белем бирүнең өлкән баскычында укучыларны 30% ка кадәр арттыру; - 9 нчы сыйныф укучыларының профильалды белем алуын 100 процент дәрәҗәсендә саклап калу; -белем күтәрү һәм (яки) һөнәри әзерлек узган мәгариф хезмәткәрләренең чагыштырма санын мәгариф хезмәткәрләренең гомуми санына карата 30 процент дәрәҗәсендә саклап калу.

I. Гомуми белем бирү өлкәсе характеристикасы, төп проблемалар тасвирламасы һәм үсеш фаразлары

1. Гомуми мәгълүмат

1.1 Мәгариф оешмалары челтәре

.

Балык Бистәсе муниципаль районында муниципаль районның мәгарифкә булган ихтыяҗларын канәгатьләндерерлек мәгариф оешмалары челтәре булдырылган һәм эшли.

Балык Бистәсе муниципаль районының белем бирү оешмалары челтәре.

Күрсәткеч	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Башлангыч гомуми белем бирү оешмалары	7	1	0	1
Төп гомуми белем бирү оешмалары, шул исәптән	11	12	11	10
Урта гомуми белем бирү оешмалары, шул исәптән	17	16	16	14
гимназия	1	1	1	1
Балалар иҗат үзәге	1	1	1	1
Балалар сәнгать мәктәбе	1	1	1	1
Балалар сәламәтләндерү-белем бирү (профильле) үзәге	1	1	1	1
Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	22	22	23	22
Барлыгы	61	55	53	50

2015-2016 уку елында Балык Бистәсе муниципаль районында 25 гомуми белем бирү оешмасы эшли, аларда 2339 бала укый.

Алардан:

Башлангыч-1

төп - 10;

- урта-14 мәктәп.

Сыйныфларның уртача тулылыгы:

шәһәр буенча-18,8 кеше;

авыл буенча 6,1 кеше.

Нисбәт: Укытучы-укучы:

шәһәр буенча-7,1 кеше;

авыл буенча-3,44 кеше.

Гомуми белем бирү оешмаларында укучылар саны

Күрсәткеч	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Барлыгы	**2800**	**2625**	**2549**	**2419**	**2339**

2013-2014 уку елы белән чагыштырганда укучылар саны 8,2% ка кимегән.

Аз комплектлы мәктәпләр саны-9 (1-СОШ, 8-ООШ).

12 мәктәп автобусы 21 маршрут буенча 485 укучыны йөртә.

1.2 Муниципаль мәгариф оешмаларын материаль-техник һәм финанс ягыннан тәэмин итү

2010-2015гг елларга Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү буенча «Киләчәк» - «Будущее» стратегиясе кысаларында яшь буынны укыту һәм тәрбияләү өчен шартлар яхшыртылды.

2011-2015 елларда районда төзелде:

• "Бәләкәч» балалар бакчасы (Балык бистәсе штп. 80 урынга исәпләнгән, 2011 ел)

• "Йолдыз»балалар бакчасы(Балык бистәсе штп. 80 урынга исәпләнгән, 2015 ел)

• «Колокольчик» балалар бакчасы (Уракчы төп гомуми белем бирү мәктәбен капиталь ремонтлау, 2014 ел, 15 урынлык)

• «Салават күпере»балалар бакчасы (Балык бистәсе штп., 2015 елга өстәмә төркем ачылды)

Республика программасы нигезендә 6 мәктәпкә капиталь ремонт ясалган: Балык Бистәсе 1 нче гимназиясе, Биектау урта мәктәбе, Олы Елга урта мәктәбе, Күки урта мәктәбе, Масловка урта мәктәбе, Шомбыт урта мәктәбе, 1 балалар бакчасы («Мишутка»). Балык бистәсе штп.). «Дәрестән соң мәктәп», «Уңайлы мохит» проектлары һәм программалары, авыл мәктәпләренең спорт инфраструктурасын модернизацияләү программасы тормышка ашырылды:

чыршы «Дельфин» спорткомплексы төзелде, анда» ДОО(П)Ц " балалар өчен өстәмә белем бирү учреждениесе урнашкан;

мәктәпләр каршында 7 универсаль спорт мәйданчыгы җиһазландырылган;

4 мәктәптә «Уңайлы мохит»проекты тормышка ашырылды.

Балык Бистәсе муниципаль районының белем бирү оешмалары төрле чыганаклардан финанслана: федераль, республика һәм муниципаль бюджет акчалары хисабына. 2015 елда «мәгариф» тармагын финанслауга районның консолидацияләнгән бюджетыннан 393,1 млн. сум җибәрелгән.

2.Кадрлар белән тәэмин ителеш

2.1. Кадрлар турында төп мәгълүматлар:

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының белем бирү учреждениеләрендә 839 кеше хезмәт куя, шуларның 625е – педагогик хезмәткәр, шуларның 464ы-укытучылар ,(2013 елда - 470 кеше.)

Район мәгариф оешмалары педагогик хезмәткәрләренең белем дәрәҗәсе:

ел	Барлык педагогик хезмәткәрләр	Югары белемле педагоглар кеше./%		Махсус урта белемле педагоглар кеше./%	
2013	659	517	78%	141	22%
2014	630	495	79%	134	21%
2015	625	508	81 %	116	19%

Укытучыларның белем дәрәҗәсе:

Белемнәре бар	2013 год, кол-во (%)	2014 год, кол-во (%)	2015 год, кол-во (%)
Укытучылар барлыгы	470 чел.	467 чел.	464 чел.
Югары белемлеләр	417 (89%)	413 (89%)	427 (92%)
Махсус урта белемлеләр	53 (11 %)	54(11%)	37 (8%)

Педагогик хезмәткәрләр арасыннан 2015 елда – 66 кеше, 10% - пенсионер җәлеп ителгән.

Белем бирү оешмалары педагогларының педагогик эш стажы:

ел	2 елга кадәр,кеше	% ларда	2-5 елга кадәр,кеше	% ларда	5-10 елга кадәр,кеше	% ларда	10-20 елга кадәр,кеше	% ларда	свыше 20елдан артыграк,кеше	%
2013	24	3	33	5	49	7	191	28	329	62
2014	18	3	26	4	38	6	167	27	345	60,1
2015	15	2	40	6	39	6	154	24	363	58,9

Мактаулы исемнәре һәм бүләкләре бар:е бар:

• Татарстан Республикасының атказанган укытучысы-12 педагог;

• «Мәгарифтәге казанышлары өчен» күкрәк билгесе-76 педагог;

• «Россия Федерациясенең мактаулы гомуми белем хезмәткәре» күкрәк билгесе-17 педагог;

• Татарстан Республикасының атказанган укытучысы - _12__педагог;

• РФ Мәгариф һәм фән министрлыгының Мактау грамотасы белән бүләкләнделәр - 117 педагог

• Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының Мактау грамотасы белән бүләкләнделәр - 127 педагог.

2.2. Педагогик хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү

Соңгы өч елда педагогик хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү курслары узу турында мәгълүмат:

Квалификация күтәрү курслары уздылар	**2013 год**	**2014 год**	**2015 год**
Барлык педагогик хезмәткәрләр	659	630	625
Бюджет курслары	174	174	167
Бюджеттан тыш курслар	17	38	49
Барлыгы	191	212	216

2.3. Педагогик кадрларны аттестацияләү

Педагогик хезмәткәрләрнең аттестация узулары турында мәгълүмат:

Аттестациягә килгәннәр һәм квалификация категорияләре алганнар	2012-2013 учебный год	2013-2014 учебный год	2014-2015 учебный год	2015-2016 учебный год
Барлык педагогик хезмәткәрләр	673	659	630	625
Югары категория	19	17	20	7
Беренче категория	77	81	92	83
Барлыгы	96	125	112	90

2016 елның 1 сентябренә районның 625 педагогик хезмәткәрләренең 79 ы- югары (12 %), 393е беренче (62 %) квалификация категориясенә ия.

!!!!!!!!калдым3. Белем бирү сыйфаты

11 сыйныфта дәүләт йомгаклау аттестациясе нәтиҗәләре

предмет	ТР буенча уртача балл						Район буенча уртача балл					
	2013		2014		2015		2013		2014		2015	
	ТР буен-ча	ТР буенча чыгарылыш сыйныф укучы-лары	ТР буен-ча	ТР буенча чыгарылыш сыйныф укучы-лары	ТР буен-ча	ТР буенча чыгарылыш сыйныф укучы-лары	район буенча	район буенча чыгарылыш сыйныф укучы-лары	район буенча	район буенча чыгарылыш сыйныф укучы-лары	район буенча	район буенча чыгарылыш сыйныф укучы-лары
Рус теле	67,3	20917	65,8	19490	69,22	17714	62,66	172	61,03	154	65,70	162
Математика (профиль)	56,6	20635	48,6	19351	50,12	14362	51,56	172	46,12	154	47,36	149
Математика (база)					4,03	8760					4,12	100
Физика	59,0	6085	47,7	5956	55, 00	4994	57,36	42	44,67	36	52,44	44
Химия	75,0	2690	62,5	2426	64,11	2339	71,75	24	60,28	29	69,93	15
Информатика	71,1	1389	60,7	1407	59,77	1258	51,67	3	56,17	6	51,75	8
Биология	65,7	3273	58,8	3213	58,88	3025	63,67	43	54,69	45	55,43	46
Тарих	62,5	2657	50,1	2493	53,36	2052	60,24	17	47,3	10	48,89	19
География	62,0	339	64,4	292	67,12	249	78,40	5	84	3	0	0
Инглиз теле	81,1	1461	66,0	1578	73,31	1377	91,25	4	52	3	80,50	4
Җәмгыять белеме	61,4	10546	55,9	9615	55,89	8427	58,13	85	54,63	73	54,14	83
Әдәбият	61,9	1126	52,8	993	58,59	863	69,88	8	63,25	4		58,00

БДИның иң яхшы индивидуаль нәтиҗәләре (80 баллдан артык)

Предметлар	2013	2014	2015
	80 баллдан артык	80 баллдан артык	80 баллдан артык
Рус теле	13	11	21
Математика	1	0	2
Физика	3	1	1
Химия	7	1	3
Биология	2	1	2
Тарих	6	0	0
Җәмгыять белеме	4	1	4
Информатика	0	0	0
География	2	2	0
Әдәбият	1	0	0
Инглиз теле	4	0	0

3.2. Профиль алды әзерлеге һәм профильле укыту, профориентация эше

2015 - 2016 уку елында районның 2 мәктәбендә профиль алды әзерлеге оештырылган. Профиль алды белем алу 100 % тәшкил итә.

Профильле укулар Балык Бистәсе 1нче гимназиясендә һәм Яңа Арыш урта мәктәбендә оештырылды, табигый-фәнни класслар оештырылды. Профильле белем бирү 16% (26 кеше).

Профориентация яшьләрне һөнәр сайлауга әзерләү буенча максатчан эшчәнлек буларак, концептуаль характердагы - диагностик һәм тәрбия алымнарының үзара бәйләнешенә нигезләнә. Ул аңлылык, тәңгәллек, активлык, үсеш принципларыннан чыгып, иҗтимагый-файдалы хезмәткә һәм һөнәр сайлауга әзерлек формалаштыру бурычын куя.

Һөнәри юнәлеш бирү эше системасының гомуми максаты-укучыларны шәхси мәнфәгатьләрен дә, җәмәгать ихтыяҗларын да, базар ихтыяҗларын да канәгатьләндерә торган һөнәрне сайлап алуга әзерләү.

Һөнәри юнәлеш бирү уку-тәрбия процессы, укучылар белән дәрестән тыш һәм мәктәптән тыш эш аша тормышка ашырыла. Белем бирү оешмаларында индивидуаль һәм төркемле профориентация әңгәмәләре, түгәрәк өстәлләр, викториналар, тематик сыйныф сәгатьләре, һөнәри юнәлеш бирү буенча почмак рәсмиләштерү, тест һәм анкеталаштыру, һөнәри юнәлешне ачыклау максатыннан, уку профилен сайлау буенча консультацияләр (инд., төркемнәр),мәктәп фәннәре кысаларында белемнәрне киңәйтү, урта һөнәри белем бирү учреждениеләре, югары уку йортлары вәкилләре һәм мәшгульлек хезмәте белгечләре белән очрашулар үткәрелә. Район предприятиеләре, учреждениеләре һәм оешмаларына экскурсияләр оештырыла һәм үткәрелә. Укучылар декоратив-гамәли һәм техник иҗат конкурсларында катнашырга, өстәмә белем бирү учреждениеләрендә түгәрәкләрдә шөгыльләнергә җәлеп ителә. Һөнәри юнәлеш бирү буенча айлыклар, һөнәр буенча конкурслар үткәрелә. Укучылар өчен югары уку йортларында һәм урта һөнәри белем бирү учреждениеләрендә (КНИТУ, КФУ, КДАУ, КДВМА, Балык Бистәсе аграр көллияте һ. б.) ачык ишекләр көннәре оештырыла. Ел саен районның гомуми белем бирү мәктәпләрен тәмамлаучылар белән югары уку йортлары (КДАУ, КДАВМА) вәкилләре белән район башлыгы һәм учреждение җитәкчеләре катнашында очрашу үткәрелә.

Укучылар сыйныф җитәкчеләре белән берлектә ел саен «WorldSkills» эшче һөнәрләр чемпионатына һәм «Мәгариф. Карьера» күргәзмәсенә баралар.

Ел саен районның белем бирү учреждениеләре республика авыл хуҗалыгы продукциясе һәм халык-сәнгать кәсепчелеге эшләнмәләре ярминкәсендә актив катнашалар. "Казан" агросәнәгать комплексы территориясендә узган ярминкәгә район мәгариф учреждениеләре бәрәңге, яшелчә, тегү, кулинария әйберләре, мәктәп остаханәләрендә укучылар ясаган кул эшләре алып бардылар. Ярминкәдә актив катнашканнары һәм әлеге чарага иҗади якын

килүләре өчен районның мәгариф учреждениеләре Татарстан Республикасы Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек министрлыгының һәм Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының Рәхмәт хатлары белән бүләкләнделәр.

4.Методик эш

<u>4.1.Методик эшнең норматив-хокукый базасы</u>

Балык Бистәсе муниципаль районының методик хезмәт эшчәнлеге концепциясе муниципаль район мәгариф бүлеге Советында эшләнде һәм расланды. В районе реализуется сетевая модель муниципальной методической службы. Модель нигезендә өч компонентлы структура: методик киңлекнең даими субъектлары арасында үзара бәйләнешнең вертикаль структурасы (МС, РМО, ММО, ММО); муниципаль методик хезмәт субъектлары арасында элемтәнең горизонталь структурасы (терәк, база белем бирү оешмалары, ресурс үзәкләре, стажер мәйданчыклары һ.б.); тышкы элемтәләрнең тармаклы структурасы (өстәмә белем бирү, фән, мәдәният учреждениеләре һ. б.).

Методик эшнең төп юнәлешләре һәм формалары:

1 ФГОС эшчәнлеген методик яктан тәэмин итү.
2. Укытучыларны инновацион эшчәнлеккә кызыксындыру.

3. Укытучыларга интерактив укыту чаралары белән эшләүдә ярдәм күрсәтү.

4. Аттестациялянүче педагогларны методик яктан тәэмин итү.

5. Педагогларны хезмәттәшләренең тәҗрибәсен өйрәнүгә һәм үз эшләнмәләрен күрсәтүгә тарту.

<u>4.2.Алдынгы педагогик тәҗрибәне гомумиләштерү, муниципаль семинарлар, конференцияләр, форумнар</u>

Ел саен мәгариф бүлеге планы буенча алдынгы педагогик тәҗрибәне гомумиләштерү буенча чаралар оештырыла:

- түгәрәк өстәлләр;
- дискуссия мәйданчыклары;
- семинарлар;
- иҗат отчетлары;

конференцияләр;

- лекцияләр, докладлар, хәбәрләр;
- ачык дәресләр һәм класстан тыш чаралар һ. б.

Район укытучыларының Интернет челтәрендә педагогик берләшмәләре оештырыла, анда мәгарифтә инновацион процессларны гамәлгә кертүне һәм гамәлгә ашыруны тәэмин итүче укытучы-остазлар, тьюторларның эш тәҗрибәсе бастырыла һәм гомумиләштерелә.

Нәтиҗәләр:

1. Мәгариф бүлегендә методик хезмәт структурасы булдырылды.

2. Методик хезмәтнең эше норматив-хокукый документлар белән регламентлана.

3. Алдынгы педагогик тәҗрибәне гомумиләштерү һәм тарату мастер-класслар, ачык дәресләр, укытучыларның челтәрле берләшмәләре аша үткәрелә. Мәгариф бүлеге, РМО (КМО) планнары нигезендә семинарлар, конференцияләр һ. б. үткәрелә.

5. Милли мәгариф

Районда милли мәгариф системасын үстерү буенча шактый эш алып барыла. Бүгенге көндә районда татар теле һәм әдәбияты укытучыларының методик советы һәм ике куст методик берләшмәсе эшли.

Районда барлыгы 2339 укучы исәпләнә, шуларның 1890 сы – татар балалары (78,13%), 895е - туган телендә 47,35%) белем ала.

Барлык укучылар	Татарлар	Руслар	Әрмәннәр	Таҗиклар	Катнаш никахлар
2339	1860	446	2	7	18

Районның 20 гомуми белем бирү мәктәбенең 10сы рус телендә белем бирүче гомуми белем бирү оешмалары булып булып тора (6сы-урта гомуми белем бирү мәктәбе, 4се төп белем бирү мәктәбе)

Районның 10 гомуми белем бирү оешмасы һәм 5 филиалы-туган (татар) телендә белем бирүче мәктәпләр (6 урта, 4 төп, 2 төп мәктәп филиалы, 3 башлангыч мәктәп филиалы).

Район мәктәпләрендә 74 туган тел (татар) теле һәм әдәбияты укытучысы эшли, аларның 7се (13,5%)- югары, 35е (67 %) беренче квалификация категориясенә ия. Барлык укытучылар да ел саен үз вакытында квалификация күтәрү курслары уза.

Шул ук вакытта милли мәгариф өлкәсендә хәл ителмәгән проблемалар да бар. Мәктәпкәчә учреждениеләр белән элемтәләрне ныгыту буенча эшләргә кирәк, чөнки сөйләмне укыту кечкенәдән үк башлана. Рус телле балаларны татар теленә өйрәтүне, укучыларның сөйләм эшчәнлеген активлаштырып, гамәли юнәлеш принципларын исәпкә алып, коммуникатив нигездә төзергә кирәк. Дәрестән тыш чаралар үткәрү формаларын төрлеләндерергә. Сәләтле балалар белән эшне яхшыртырга, олимпиадаларга һәм фәнни-гамәли конференцияләргә әзерлекне камилләштерергә.Төбәкара хезмәттәшлек кысаларында Ульяновск өлкәсе белән эшне көчәйтергә. Туган телне, туган якны тирәнтен өйрәнү буенча мотивацияне үстерү максатыннан яңа мәгълүмати технологияләр һәм дәресләр үткәрүнең традицион булмаган формаларын киңрәк кулланырга.

II. Ярдәмче программаның төп максатлары, бурычлары һәм чаралары, ахыргы нәтиҗәләренең тасвирламасы, аны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары

Ярдәмче программаның максаты-балаларның гомуми белем бирү системасында белем бирү программаларын заманчалаштыру. Россия Федерациясе халыкларының рухи-әхлакый кыйммәтләре, тарихи һәм милли-мәдәни традицияләр нигезендә гармонияле үсеш алган һәм социаль җаваплы шәхес тәрбияләү.

Ярдәмче программаның бурычлары::

халыкның гомуми белем бирү хезмәтләреннән бертигез файдалана алуын тәэмин итә торган белем бирү челтәрен һәм финанс-икътисадый механизмнарны формалаштыру;

гомуми белем бирү оешмаларын тәмамлаучыларның югары технологияле икътисадта алга таба белем алуга һәм эшчәнлеккә әзерлеген тәэмин итү өчен мәгариф һәм белем бирү мохитен модернизацияләү;

педагогик кадрларның составын һәм компетенцияләрен яңарту, педагогларны эш сыйфатын күтәрүгә һәм өзлексез һөнәри үсешкә мотивацияләү механизмнарын булдыру;

тәрбия эшенең муниципаль системасын үстерү, үткәрелә торган профилактик эшнең сыйфатын күтәрү.

Ярдәмче программаның төп чаралары характеристикасы

1. Гомуми белем бирү оешмаларын җиһазлар һәм заманча кабинетлар белән тәэмин итү, автобуслар сатып алу.

Гомуми белем бирү оешмаларын җиһазлар һәм заманча кабинетлар белән тәэмин итү Татарстан Республикасы гомуми белем бирү федераль дәүләт мәгариф стандартына нигезләнә.Аның буенча мәгариф оешмаларына кирәкле җиһазларның (уку, укыту-җитештерү, компьютер, мәктәп ашханәләре һ. б.), транспорт чараларының саны һәм бәясе билгеләнә. Белем бирү оешмалары җитәкчеләренең һәм укытучыларының квалификациясен күтәрү һәм һөнәри яңадан әзерләү кысаларында дәресләр һәм кеше-курслар саны ачыклана.

2. Барлык табигый-фәнни дисциплина кабинетларын җиһазлар белән тәэмин итү.

Хәзерге вакытта район гомуми белем бирү оешмаларында урта һәм өлкән буын укучылары тарафыннан профильле белем бирү программаларын, төп гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләре нигезендә, практик эш күнекмәләре формалашырга тиеш булган укыту нәтиҗәләренә карата практик яктан үзләштерү мөмкинлегендә җитешсезлек күзәтелә.

Шулай итеп, укучыларда табигый-фәнни объектларны һәм күренешләрне өйрәнү буенча гамәли эш күнекмәләрен формалаштыру гомуми белем бирү мәктәпләренең барлык предмет кабинетларын заманча табигый-фәнни лабораторияләр комплектлары белән җиһазландыру зарурлыгына бәйле.

3. Профильле укыту.

Югары сыйныф укучыларын профильле уку планнары нигезендә булачак һөнәри эшчәнлеккә максатчан әзерләү гамәлгә ашырыла. Аеруча табигый-фәнни профиль фәнәренә ихтыяҗ зур.

4. "Татарстан Республикасында электрон белем бирү" проектын гамәлгә ашыру.

"Татарстан Республикасында электрон белем бирү" проекты-иң мөһим проектларның берсе.

Мәктәпләрдә стационар компьютер техника паркы яңартылды, барлык педагогик хезмәткәрләр дә WiFi чыбыксыз каналы аша "Интернет" челтәренә керү мөмкинлеге булган шәхси ноутбуклар белән тәэмин ителде.

"Татарстан Республикасында электрон белем бирү" мәгълүмат системасында педагогларга һәм укучыларга белем бирү ресурсларының зур спектры тәкъдим ителә. Барыннан да элек, бу-Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән "Интернет" челтәренең бушлай белем бирү ресурсларына сылтамалар. Системада республиканың цифрлы белем бирү ресурслары, шул исәптән татар телендә дә, бердәм дәүләт имтиханын тапшыруга әзерлек урнаштырылган. Педагоглар системада виртуаль методик берләшмәләр һәм виртуаль факультативлар булдыру, укыту һәм методик материаллар урнаштыру мөмкинлегенә ия.

"Татарстан Республикасында электрон белем бирү" мәгълүмат системасында педагоглар квалификация күтәрүнең персонификацияләнгән системасы кысаларында квалификация күтәрү

курслары узалар. Шулай ук беренче һәм югары квалификация категорияләренә аттестация үтү дә башкарыла.

5. Федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру.

Яңа федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә кертү гомуми белем эчтәлеген яңартуның һәм аны алу шартларын модернизацияләүнең төп механизмы булачак.

Яңа федераль дәүләт белем бирү стандартларының төп өлеше-башлангыч, төп, урта гомуми белем бирү программаларын үзләштерү нәтиҗәләренә карата таләпләр. Яңа федераль дәүләт белем бирү стандартлары белем бирү нәтиҗәләре турында күзаллауны шактый киңәйтә һәм фән нәтиҗәләрен нормалаштыруга гына түгел, шәхес, гаилә, җәмгыять һәм дәүләтнең көтелгән перспективаларын һәм ихтыяҗларын килештерү нигезендә формалаштырылган метапредмет һәм шәхси нәтиҗәләргә ирешүгә дә, шулай ук тиешле яшьтә бала үсеше турында заманча фәнни күзаллауларга да юнәлтә.

Башлангыч мәктәп баскычында, башлангыч гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары (алга таба - федераль дәүләт белем бирү стандартлары) нигезендә, төп компетенцияләрне үзләштерүне тәэмин итә торган, үз эшчәнлегеңне оештыра һәм укый белүне тәэмин итә торган универсаль уку гамәлләрен формалаштыру мөһим. Димәк, башлангыч мәктәптә педагогларга үз-үзеңне оештыру һәм үз-үзеңне бәяләү технологияләрен үзләштерергә кирәк.

Төп мәктәп баскычында төп гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары (алга таба- федераль дәүләт белем бирү стандартлары) тарафыннан укучыларның үз-үзләрен үстерүгә һәм шәхси үзбилгеләнешкә сәләтен формалаштыруга, үз уку максатларын мөстәкыйль билгели һәм аларга ирешү юлларын планлаштыра белүгә, укытучы һәм яшьтәшләре белән уртак хезмәттәшлек оештыруга аерым игътибар бирелә.

Әлеге нәтиҗәләргә ирешү яшүсмерләрнең социаль һәм укыту эшчәнлегенең төрле өлкәләрдә сынап карау, интенсив аралашу, практик социаль тәҗрибә алуны күздә тоткан яңа формаларын кертүне таләп итә.

6. Сәләтле балаларга һәм аларның педагогларына адреслы ярдәм күрсәтү

Балалар һәм яшьләрнең интеллектуаль-иҗади потенциалын ачу сәләтнең төрле типларынн (һәм аларның бергә кушылуын) ачыклауга, аларга ярдәм итүгә юнәлдерелгән, Аларның иң мөһимнәре:

интеллектуаль сәләт;

иҗатка һәм сәнгатькә сәләт;

спортка сәләт;

социаль сәләт..

7. "Татарстан Республикасында рус теле" проектын тормышка ашыру

Проект мәктәп укучылары өчен рус теле һәм әдәбияты буенча фәнни, фәнни-гамәли конференцияләр, олимпиадалар һәм конкурслар оештыруны һәм үткәрүне күздә тота.

8. Милли мәгариф системасын үстерү.

Чараларны тормышка ашыру туган телләрне һәм әдәбиятларны популярлаштыруга, тел культурасын үстерү өчен фәнни-методик һәм белем бирү шартларын булдыруга китерәчәк;

. 9.Махсус (коррекцион), инклюзив белем бирү системасын үстерү

Чараның максаты-белем бирү оешмаларында заманча таләпләргә җавап бирүче укыту-тәрбия процессын алып бару, тәрбияләнүчеләрне комплекслы үстерү һәм реабилитацияләү өчен уңайлы шартлар тудыру.

10. Мәгариф объектларында янгынга каршы чаралар.

Чараларның максаты-гомуми белем бирү оешмаларында янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү. Төп программа чараларына тавыш белән кисәтү,автоматик янгын сигнализациясен ремонтлау (алмаштыру), системага хезмәт күрсәтү һәм башкалар керә.

11. Белем бирү оешмаларында каршылыксыз мохит булдыру

Чараның максаты булып инвалидлар һәм физик мөмкилекләре чикләнгән кешеләрнең, шул исәптән мәктәп яшендәге укучыларның, тормыш эшчәнлегенең өстенлекле өлкәләре объектларына һәм хезмәт күрсәтүләргә тоткарлыксыз үтеп керү шартларын формалаштыру тора.

.

III. Ярдәмче программа чараларын ресурслар белән тәэмин итү

2016-2020 елларга Ярдәмче программаны Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән финанслау күләме 107 836,7 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2016 – 21055,9 мең сум
2017 – 21308,57 мең сум
2018 – 21564,27 мең сум
2019 —21823,04 мең сум
2020 —22084,92 мең сум

2016-2020 елларга Ярдәмче программаны Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслау күләмнәре 1580500,26 сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2016 – 267 506,7 мең сум
2017 - 270 716,78 мең сум
2018 – 273 965,38 мең сум
2019 - 277 252,97 мең сум
2020 - 280 580,00 мең сум

Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фараз характерында һәм чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чоры) Балык Бистәсе муниципаль районы Советы карары нигезендә ачыкланачак.

IV. Ярдәмче программаны тормышка ашыру механизмы

Ярдәмче программаның төп чараларын, шул исәптән "Россия Федерациясендә мәгариф турында" Федераль законны гамәлгә ашыру максатында, норматив хокукый актларны эшләү һәм раслау планлаштырыла:

- төрле дәрәҗәдәге, төрдәге һәм юнәлештәге белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру, белем бирү программаларын тормышка ашыруның челтәрле формаларында белем бирү процессын оештыру;

- дистанцион белем бирү технологияләрен һәм электрон укытуны файдаланып, белем бирү программаларын тормышка ашыру, мәктәп укучылары олимпиадаларын үткәрү.

2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы мәгарифен үстерү " муниципаль программасына 3 кушымта

”2016 - 2020 ЕЛЛАРГА ӨСТӘМӘ БЕЛЕМ БИРҮНЕ ҮСТЕРҮ” ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

Ярдәмче программа исеме	2016 – 2020 елларга өстәмә белем бирү үстерү (алга таба – Ярдәмче программа)
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	“Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге” МКУ "ТР Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр сәясәте, спорт һәм туризм бүлеге" МКУ "ТР Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының социаль-мәдәни өлкә бүлеге" МКУ
Ярдәмче программаның максаты	Балаларга өстәмә белем бирү системасында белем бирү программаларын модернизацияләү, уку-укыту нәтиҗәләренең заманча сыйфатына ирешүгә юнәлдерелгән; Россия Федерациясе халыкларының рухи-әхлакый кыйммәтләре, тарихи һәм милли-мәдәни традицияләре нигезендә гармонияле үсеш алган һәм социаль җаваплы шәхес тәрбияләү
Ярдәмче программаның бурычлары	Балык Бистәсе муниципаль районында балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген яңарту; балаларга өстәмә белем бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтү сыйфатын күтәрү; балаларга өстәмә белем бирү системасында илебез педагогикасының иң яхшы традицияләрен саклап калу һәм дәвам итү; өстәмә белем бирү системасының кадрлар потенциалын камилләштерү, бала шәхесенең гармонияле үсеше өлкәсендә педагогик эшчәнлекнең һөнәри дәрәҗәсен күтәрү; балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләренең матди-техник базасын камилләштерү
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары	2016-2020 еллар
Ярдәмче программаны еллар һәм чыганакларга бүлеп финанслау күләмнәре	2016-2020 елларга Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән ярдәмче программаны финанслау күләмнәре 105 778, 400 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2016 – 20 654, 000 мең сум 2017 – 20 901, 850 мең сум, 2018 – 21 152, 670 мең сум 2019 - 21 406, 500 мең сум 2020 - 21 663, 380 мең сум 2016-2020 елларга Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән ярдәмче программаны финанслау күләмнәре 235,590 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2016 – 46,000 мең сум 2017 – 46,550 мең сум

	2018 – 47,110 мең сум 2019 - 47,680 мең сум 2020 - 48,250 мең сум Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фараз характерында һәм чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елы һәм план чоры) Балык Бистәсе муниципаль районы Советы карары нигезендә аныкланачак.)
Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның соңгы көтелгән нәтиҗәләре (нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары)	Ярдәмче программа чараларын 2020 елга гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: 6-18 яшьлек балаларның өстәмә белем бирү программалары белән колачлауны саклау; балаларга өстәмә белем бирү муниципаль оешмалары педагогик хезмәткәрләренең уртача айлык эш хакын уртача айлык хезмәт хакына карата арттыру; дәрестән тыш һәм мәктәптән тыш эшчәнлекнең төрле формаларына тартылган балалар һәм яшүсмерләр санын арттыру; актив тормыш позициясе, мөстәкыйльлек һәм иҗади инициативаны күрсәтүче балалар иҗтимагый берләшмәләре, яшьләр үзидарәсе органнары эшчәнлегенә җәлеп ителгән балалар санын арттыру, социаль әһәмияткә ия эшчәнлекне үстерү; фестивальләр, конкурслар, олимпиадалар белән колачланган мәктәп яшендәге балаларның чагыштырма санын арттыру; сәламәтлекне ныгытырга ярдәм итүче мәктәпләрнең чагыштырма санын арттыру; физкультура-спорт секцияләрендә шөгыльләнүче укучыларның чагыштырма санын арттыру; яшәү категориясе, социаль һәм мөлкәти статус, сәламәтлек торышы, модельләр һәм социальләштерү программалары белән колачланган балалар санын арттыру

I. Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сферасының гомуми характеристикасы, төп проблемаларның тасвирламасы һәм аларны чишү юллары

Балык Бистәсе муниципаль районының мәгариф системасында 3 өстәмә белем бирү оешмасы эшли, аларда 2588 укучы шөгыльләнә, бу мәктәп укучыларының гомуми санының 110% ын тәшкил итә.

Татарстан Республикасы Президенты Р. Н.Миңнеханов күрсәтмәсе нигезендә районда өстәмә белем бирү оешмаларында балаларны исәпкә алуның электрон системасын кертү буенча эш алып барыла.

Балаларга өстәмә белем бирү сәнгать-эстетик, физкультура-спорт, туристлык-туган якны өйрәнү, техник; социаль-педагогик мәгариф программалары буенча гамәлгә ашырыла.

Тәрбия эше гражданлык-патриотик, әхлакый-рухи, сәламәтлекне саклау, экологик, гаилә кыйммәтләрен тәрбияләү, интеллектуаль, коммуникатив мәдәниятне формалаштыру, хокукый тәрбия һәм куркынычсызлык культурасы юнәлешләре буенча алып барыла.

Балык Бистәсе муниципаль районында түбәндәге балалар хәрәкәтләре эшли: Татарстан Варислары Берлеге, яшь юл хәрәкәте инспекторлары (ЮИД), «Юнармия» бөтенроссия балалар-яшүсмерләр хәрби-патриотик иҗтимагый хәрәкәте, Россия мәктәп укучылары хәрәкәте, хокук бозуларны профилактикалау мәктәп отрядлары, мөстәкыйль балалар (SMS-балалар), яшь янгынчылар дружиналары.

«Балалар иҗат үзәге» муниципаль бюджет өстәмә белем бирү учреждениесе экологик-биологик, туристик-туган якны өйрәнү, социаль-педагогик, сәнгать-эстетик, техник юнәлешләр буенча эшли.

"Ф.Әхмәдиев исемендәге сәнгать мәктәбе" муниципаль бюджет өстәмә белем бирү учреждениесе 4 юнәлештә эшли: музыкаль сәнгать (фортепиано, баян, гитара), сынлы сәнгать, хореография сәнгате, театр сәнгате.

«Балалар сәламәтләндерү-белем бирү (профиль) үзәге» муниципаль бюджет өстәмә белем бирү учреждениясенең эш юнәлешләре: бадминтон, самбо, баскетбол, спорт туризмы, көрәш, футбол, волейбол, алкалы хоккей, өстәл теннисы, черлидинг, пауэрлифтинг, шахмат.

II. Ярдәмче программаның төп максатлары, бурычлары һәм чаралары, соңгы нәтиҗәләренең тасфирламасы, тормышка ашыру сроклары һәм этаплары

Ярдәмче программаның максаты-балаларга өстәмә белем бирү системасында уку-укыту нәтиҗәләренең заманча сыйфатына һәм социальләштерү нәтиҗәләренә ирешүгә юнәлдерелгән белем бирү программаларын модернизацияләү.

Ярдәмче программа түбәндәге бурычларны хәл итә:

- балаларга өстәмә белем бирү буенча муниципаль хезмәтләрнең сыйфатын күтәрү;
- районда өстәмә белем бирү оешмасы эшчәнлеге эчтәлеген яңарту
- балаларга өстәмә белем бирү системасында ил педагогикасының иң яхшы традицияләрен саклап калу һәм дәвам итү
- мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен программаларны киңәйтү;
- өстәмә белем бирү системасының кадрлар потенциалын камилләштерү, бала шәхесенең гармонияле үсеше өлкәсендә педагогик эшчәнлекнең һөнәри дәрәҗәсен күтәрү;
- грантлар, стипендияләр алуга проектларны эшләүдә, шулай ук төрле дәрәҗәдәге һөнәри-педагогик һәм иҗади конкурсларда (авторлык программалары һәм методик эшләнмәләр конкурсы һ. б.) өстәмә белем бирү педагогларының актив катнашуын дәвам итү;
- өстәмә белем бирүнең матди-техник базасын үстерү;
- тәрбия эше системасын камилләштерү.
- коллективларның проект эшчәнлеген алга таба камилләштерү һәм үстерү, профильле уку йортлары белән укыту-методик һәм иҗади элемтәләрне тирәнәйтү;
- өстәмә белем бирү педагогларының грантлар, стипендияләр алуга проектларны эшләүдә, шулай ук төрле дәрәҗәдәге һөнәри-педагогик һәм иҗади конкурсларда актив катнашуын тәэмин итү («Балаларга тәрбия һәм өстәмә белем бирү өлкәсенең иң яхшы хезмәткәре» Республика һөнәри осталык конкурсының төрле номинацияләрендә, авторлык программалары һәм методик эшләнмәләр конкурсларында һ.б.).

Ярдәмче программаның төп чаралары характеристикасы

"Балалар сәламәтлегендә тайпылышларны иртә ачыклау" проектын тормышка ашыру.

Татарстан Республикасы Президенты Р.Н. Миңнеханов күрсәтмәсе буенча Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгы белән берлектә"АРМИС" аппарат-программа комплексларын кулланып, укучыларның сәламәтлеге торышында тайпылышларны иртә ачыклау буенча эш башланды. "АРМИС" -моноблоклы, аз габаритлы, универсаль аппарат-программа комплексы, аңа цифрлы интерфейс аша кешенең физик параметрларын теркәү датчиклары тоташтырыла. "АРМИС" АПКсы 2 гомуми белем бирү оешмасына: : 1нче Балык Бистәсе гимназиясенә, 2нче Балык Бистәсе урта мәктәбенә куелды.

"Дәресләрдән соң мәктәп" проектын тормышка ашыру

"Дәрестән соң мәктәп" комплекслы проектын тормышка ашыру дәвам итә. Проектның асылы мәктәпләрдә техник иҗат һәм тикшеренү эшчәнлеге өчен базаны яңартудан, аеруча түгәрәк эшчәнлегенең бөтен спектрын яңадан торгызудан гыйбарәт.Проектны тормышка ашыру зарурлыгына бәйле рәвештә, мәктәпнең барлык бай инфраструктурасы балалар хакына, аларның иҗади потенциалын ачу, уңышлы шәхес формалаштыру, дәресләрдән соң да киләчәк һөнәрне аңлы сайлау буенча әзерлек өчен эшләргә тиеш.

Мәгариф системасында сәламәтлек саклау эшчәнлеген үстерүнең төп векторы - "Мәктәп-сәламәтлек территориясе" озак сроклы проектын тормышка ашыру, ул түбәндәге төп юнәлешләрне үз эченә ала:

"Профилактик белем бирү программаларын тормышка ашыру",

"Укучыларны физик тәрбияләү системасын үстерү",

"Укучыларның тукलануын рациональләштерү",

"Сәламәтлек саклау өлкәсендә педагогларның һөнәри компетенциясен күтәрү",

"Укучыларның гаиләләрен сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча 2 нче программага, шул исәптән "Уңышка юл" программасына җәлеп итү”,

"Укучыларның профилактик эштә, социаль әһәмиятле проектларны ("Лидерлык нигезләре", “Мөстәкыйль балалар” һ. б.) тормышка ашыруда катнашуы",

"Профилактик наркологик тикшерүләр үткәрү".

Бүгенге көндә мәктәптә укучыларны тукландыруның сыйфатын яхшырту һәм кайнар ризык белән тәэмин ителүче укучылар санын арттыру аеруча актуаль мәсьәләләр. Районда бу юнәлеш буенча максатчан эш алып барыла, аның нәтиҗәсе булып кайнар ризык белән тәэмин ителеш 99,7 процент тәшкил итә.

Урыннарда туклану бәясен исәпләү якынча ике атналык меню нигезендә башкарыла.

Балалар хәрәкәтләре һәм балаларны социальләштерү формаларын үстерү

Районның балалар хәрәкәтендә 2058 бала һәм яшүсмер катнаша, бу укучыларның гомуми санының 87 процентын тәшкил итә. 2015 елдан бирле "Активистларның район Советы" республика проекты тормышка ашырыла, "Игелек бүләк итәбез", "Игелекле эшләр юллары буйлап", «Сәламәтлек минем кулларымда», "Геройлар даны белән горурланабыз", «Чиста яр», «Сугышка хатын - кыз йөзе хас түгел...» социаль - гуманитар проектында катнашу, ТАССРның 100 еллыгын бәйрәм итү дәвам итә.

Мәктәп укучыларының закон нигезендә үз-үзләрен тотышын Формалаштыру һәм аларны хокукый грамоталылыкка өйрәтү максатларында 2007 елдан башлап Татарстан Республикасы мәгариф системасында хокук бозуларны профилактикалау буенча мәктәп отрядлары актив үсә. 2020 елның 1 сентябренә мәктәпләрдә 24 отряд (алга таба - профилактика отрядлары) эшли. Катнашучыларның гомуми саны-220 кеше.

2009 елдан башлап Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы, Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм министрлыгы һәм Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан мәгариф учреждениеләренең хокук бозуларны профилактикалау отрядлары арасында республика конкурсы үткәрелә.

2008 елдан башлап Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы, Россия Федерациясенең наркотиклар әйләнешен контрольдә тоту буенча федераль хезмәтенең Татарстан Республикасы буенча идарәсе белән берлектә, "Мөстәкыйль балалар" ведомствоара проекты тормышка ашырыла. Аның максаты-мәктәп яшендәге балалар тарафыннан тәмәке, алкоголь һәм психоактив матдәләрнең беренче куллануны кисәтү.

Укучы үзе шәхси контрактта тәмәке тарту, алкоголь һәм психоактив матдәләр куллануны гына түгел, ә норматив булмаган лексика, вандализм, ялкаулыкны да үзе сайлап тыелган гамәлләр исемлегенә кертә.

Балалар хәрәкәтен үстерү, балаларны социальләштерү буенча төп чаралар:

- Татарстан Республикасы мәгариф учреждениеләрендә Ватанга мәхәббәт, гаилә кыйммәтләрен һәм гореф-гадәтләрен, шәхеснең гомуми мәдәниятен, укучыларның Россия гражданлык тәңгәллеген, толерантлык мәдәниятен, этник һәм конфессияара багланышлар, Ватанны саклауга әзерлек һәм яшьләрдә Россия Федерациясе Кораллы Көчләре сафларында хезмәт итүгә позитив караш формалаштыруга юнәлтелгән заманча хәрби-патриотик, фәнни-техник, рухи-эстетик, экологик тәрбия программаларын тормышка ашыру.;

- яшьләргә патриотик тәрбия бирү белән шөгыльләнүче балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегенә мониторинг, яшьләргә патриотик тәрбия бирү буенча методик рекомендацияләр эшләү, Бөек Ватан сугышы һәм тарихның башка мөһим вакыйгалары турында тарихи хәтерне

саклауга юнәлдерелгән республика акцияләре үткәрү;

- шәхси һәм иҗтимагый әһәмияткә ия эшчәнлек, шул исәптән федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру аша укучыларны тәрбияләү һәм социальләштерү өчен шартлар тудыру;

-мәгарифтә дәүләт-иҗтимагый идарә, шул исәптән балалар иҗтимагый үзидарәсе формаларын үстерү;

- балалар өчен кеше хокуклары һәм бала хокуклары өлкәсендә белем алуны тәэмин итә торган чаралар комплексын эшләү;

- балалар белән эшләүче оешма һәм учреждение белгечләрен укыту һәм квалификацияләрен күтәрү буенча гамәлдәге программаларны, аларга балаларның мәнфәгатьләренә кагылышлы карарлар кабул итүдә катнашу хокукын аңлатучы махсус бүлек кертү юлы белән киңәйтү һәм аны тормышка ашыру принциплары;

- балаларның мәнфәгатьләренә кагылышлы карарлар кабул итүдә катнашуын бәяләү һәм даими мониторинг системасын һәм механизмын булдыру;

- "Лидерлык нигезләре", "Мөстәкыйль балалар", "Балалар республика Думасы" проектларын үстерү;

- Республика Стратегиясенең төп чараларын гамәлгә ашыру буенча балалар иҗтимагый оешмалары тарафыннан проектлар банкын формалаштыру.

III. Ярдәмче программаның социаль-икътисадый нәтиҗәлелеген бәяләү

Ярдәмче программаның нәтиҗәлелеген бәяләү түбәндәге таблицада күрсәтелгән индикатив күрсәткечләр нигезендә гамәлгә ашырыла:

Индикатор исеме	2021	2022	2023	2024	2025
1	4	5	6	7	8
6-18 яшьләрдәге балаларны өстәмә белем бирү программалары белән колачлау, процент	81	82	83	83	84
Балалар иҗтимагый берләшмәләре, яшьләр үзидарә органнары эшчәнлегенә җәлеп ителгән, актив тормыш позицияле, мөстәкыйльлек һәм иҗади инициативалы балалар санының артуы (2015 елга карата%) процентларда	89	90	90	91	92
Фестивальләр, конкурслар, олимпиадалар белән колачланган мәктәп яшендәге балаларның чагыштырма саны-процент	100	100	100	100	100
Сәламәтлекне ныгытуга ярдәм итүче мәктәпләрнең чагыштырма саны - процент	65	67	70	75	80
Балаларның гомуми санына карата яшәү урыны, социаль һәм мөлкәти статусы, сәламәтлек торышы категорияләре буенча, модельләр һәм социальләштерү программаларына җәлеп ителгән балаларның өлеше, процентлар	92,9	93	93	94	94

Факттагы күрсәткечләрнең планда каралган күрсәткечләргә житүе Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген раслаячак.

Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә:

- региональ һәм муниципаль әһәмияткә ия булган оешмаларда балаларга өстәмә белем бирү буенча дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең сыйфатын арттыру планлаштырыла;

- Татарстан Республикасында ОДО эшчәнлеген стимуллаштыру системасы камилләштереләчәк.;

- күп функцияле социаль үзәкләр буларак, ОДОның заманча имиджы булдырылачак;
- баланың социаль актив шәхесен формалаштыруга юнәлдерелгән заманча белем бирү программалары гамәлгә кертү дәвам итәчәк;
- өстәмә белем бирү хезмәтләре белән колаачланган укучыларның өлешен арттыру күздә тотыла;
- мәгариф оешмаларында белем бирү процессын оештырганда заманча мәгълүмати-компьютер технологияләрен куллану зонасы киңәячәк.;
- дәрестән тыш һәм мәктәптән тыш эшчәнлекнең төрле формаларында эшләүче балалар һәм яшүсмерләр санын арттыру планлаштырыла.

2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы мәгарифен үстерү " муниципаль программасына 4 кушымта

2016-2020 ЕЛЛАРГА
“БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ СӘЛӘТЛЕ БАЛАЛАРЫ” ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

Ярдәмче программаның исеме	2016-2020 елларга “Балык Бистәсе муниципаль

	районының сәләтле балалары”ярдәмче программасы (алга таба – Ярдәмче программа)
Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	“Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге” МКУ (алга таба - Мәгариф бүлеге)
Ярдәмче программаның максаты	Сәләтле балаларны ачыклау, аларга ярдәм итү һәм үстерү системасын формалаштыру
Ярдәмче программаның бурычлары	сәләтле балаларның интеллектуаль, мораль-физик үсеше өчен максималь уңай шартлар тудыру; сәләтле балаларның иҗади эшчәнлеген стимуллаштыру; сәләтле балалар белән эшләүдә яңа мәгариф эчтәлеген, прогрессив технологияләрне эшләү һәм гамәлгә ашыру; сәләтле балаларга фәнни-тикшеренү эшчәнлеге барышында аларның шәхси иҗади сәләтләрен тормышка ашыру өчен шартлар тудыру; сәләтле балалар белән эшләүче укытучылар, тәрбиячеләр, өстәмә белем бирү педагогларының квалификациясен күтәрү
Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары	2016 - 2020 еллар
Ярдәмче программаны еллар һәм чыганакларга бүлеп финанслау күләмнәре	2016-2020 елларга Программаны финанслау күләме Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән 6415,000 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча: 2016 – 1265,000 мең сум 2017 – 1277,000 мең сум 2018 – 1284,000 мең сум 2019 –1291,000 мең сум 2020 –1298,000 мең сум
Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның соңгы көтелгән нәтиҗәләре (нәтиҗәләрне бәяләү индикаторлары)	- муниципаль ярдәм системасына кертелгән сәләтле балалар санын арттыру; -сәләтле балалар белән эшләүче белгечләрнең һөнәри компетентлыгы дәрәҗәсен күтәрү; -Балык Бистәсе муниципаль районының «Сәләтле балалар " банкына кергән сәләтле балаларга психологик-педагогик ярдәм күрсәтү; - сәләтле һәм талантлы балаларның заманча мәгълүмати ресурсларга үтемлелеген тәэмин итү; -сәләтле бала үсешенең индивидуаль траекториясен гамәлгә ашыруны тәэмин итү механизмын эшләү; -район укучыларының бөтенроссия мәктәп укучылары олимпиадасының региональ, муниципаль этапларында, ярышларда һәм иҗади конкурсларда катнашуы нәтиҗәләренә рейтинг бәяләрен арттыру; - районда югары белемле талантлы яшьләргә социаль–икътисади ярдәм күрсәтү, кызыксындыру һәм районда калдыру механизмын эшләү.

1.Балык Бистәсе муниципаль районының белем бирү оешмаларында сәләтле балалар белән эшләүнең гомуми характеристикасы

Сәләтле балаларга ярдәм итү Балык Бистәсе муниципаль районы мәгариф системасында өстенлекле юнәлешләрнең берсе булып тора. Эш "2021-2025 елларга Балык Бистәсе муниципаль районында мәгарифне үстерү программасы" район программасы нигезендә оештырыла.

Балык Бистәсе районы муниципаль мәгариф системасында талантлы яшьләрне ачыклау һәм аларга ярдәм итү буенча нәтиҗәле эш системасы булдырылды, мәктәпкәчә һәм мәктәп яшендәге балаларның иҗади сәләтләрен үстерү буенча билгеле бер тәҗрибә тупланды.

Мәктәпкәчә балалар учреждениеләрендә баланың интеллектуаль һәм иҗади потенциалын үстерү буенча максатчан эш алып бару өчен мөмкинлекләр бар: танып-белү, музыкаль-эстетик, сәнгать-гамәли, экологик һәм спорт юнәлешләрендәге түгәрәкләре оештырылган.

Югары уку мотивациясе булган сәләтле балалар өчен ел саен мәктәп укучыларының бөтенроссия һәм республика олимпиадаларының муниципаль туры үткәрелә.

Сәләтле балаларны ачыклау өчен өстәмә белем бирү системасы (балалар иҗаты үзәге, Ф. Әхмәдиев исемендәге балалар сәнгать мәктәбе, балалар сәламәтләндерү-белем бирү (профильле) үзәге) иҗади мохит булып торалар. Укучылар үз көчләрен мөстәкыйль фәнни-тикшеренү эзләү юлында сыныйлар.

Туган якны өйрәнү;филология;химия-биология;социаль-гуманитар юнәлешләр аеруча популяр булып тора.

Мәгариф бүлеге тарафыннан сәләтле балаларны ачыклау, аларга ярдәм итү һәм алга таба үстерү буенча дәүләт, муниципаль һәм башка оешмалар һәм учреждениеләр белән хезмәттәшлек алып барыла. «Портфолио»-тәрбияләнүчеләр һәм укучылар казанышлары системасы формалаштырылган, ул алга таба һөнәри үзбилгеләнеш һәм шәхес формалашуга кадәр күзәтеп торыла. Районның сәләтле балаларына ярдәм итү буенча төрле бизнес-структуралар җәлеп ителә, алар ярдәмендә сәләтле балалар өчен туристик походлар, тарихи урыннар буйлап сәяхәтләр оештырыла, балалар республика һәм Россиянең профильле лагерьларына җибәрелә.

Шуңа да карамастан, укыту эшчәнлегенә мотивация югары булган балалар белән эшләүгә игътибар җитәрлек түгел. Балаларны Олимпиада хәрәкәтенә җәлеп итү өчен сәләтле балаларны ачыклау, үстерү һәм аларга ярдәм итү системасын төзергә кирәк:

- җитәкчеләр өчен даими эшләүче семинарлар, укулар;

-балалар сәләтен үстерү проблемалары буенча педагоглар өчен методик семинарлар;

-түгәрәк эшчәнлеген үстерү (өстәмә белем бирү, дәрестән тыш эшчәнлек кысаларында), мәктәп олимпиадалары түгәрәкләре, сыйфат түгәрәкләре һ. б.);

- сәләтле балаларга һәм педагогларга район грант ярдәме системасын үстерү.

Сәләтле балаларны укыту, тәрбияләү һәм үстерү системасын кадрлар белән тәэмин итү проблема булып тора. Сәләтле балалар өлкәсендә махсус белемнәргә ия булмаган педагоглар үзләренең гамәли эшчәнлегендә сәләтле укучыларының сәләтен танып, аларның үсешен стимуллаштыра, сәләтле балаларның ата-аналарына квалификацияле ярдәм күрсәтә алмыйлар. Педагогларның сәләтле балаларга мөнәсәбәте еш кына аларның талантларын танырга теләмәүдән сәләтләрен артык бәяләүгә кадәр үзгәреп тора. Педагогларның квалификацияләренең җитәрлек дәрәҗәдә булмавы күпчелек очракта сәләтле баланың үсешен тоткарлый, эчке һәм төрле конфликтлар тудыра, бу исә «талантның сулуына» да сәбәп булырга мөмкин.

Тәҗрибә күрсәткәнчә, сәләтле балаларга аерым игътибар бирелә торган урыннарда эффект еш кына бөтен укучылар коллективына да тарала. Бу, гомумән алганда, мәгариф системасының эш нәтиҗәләренә, ә алга таба – тулаем җәмгыять үсешенә дә уңай йогынты ясый. Бүген сәләтле балаларны укыту-иртәгә барлык балаларны укыту моделе.

Районның белем бирү учреждениеләрендә белем бирү системасы югары интеллектуаль һәм иҗади потенциалга ия булган балаларның шәхси үсешен тулысынча тәэмин итми, бу исә аерым укучыларның казанышлары дәрәҗәсенең аларның югары потенциаль мөмкинлекләренә туры килмәвендә күренә. Педагоглар арасында табигать турында фәнни адекват һәм заманча күзаллаулар формалаштыру, сәләтле баланы ачыклау һәм үстерү юллары турында җитди агарту эше таләп ителә. Хәзерге вакытта мәгариф системасын заманча укыту технологияләренә ия булган педагогик кадрлар белән тулыландыру зарурилыгы туды.

Балалар сәләте өлкәсендәге тикшеренүләр нәтиҗәләре буенча, югары сәләтләргә ия булган стандарт булмаган фикер йөртүче балалар еш кына төрле коммуникацияләрдә кыенлыклар кичерә, нерв киеренкелегенә, борчылуның югары дәрәҗәсенә ия, моның нәтиҗәсе буларак психосоматик авырулар килеп чыгарга мөмкин. Шуңа бәйле рәвештә районның сәләтле балаларына психологик-педагогик яктан ярдәм күрсәтү мәсьәләсе актуаль булып тора.

Сәләтне үз вакытында тәңгәлләштерү максатыннан, сәләтле балаларны ачыклау һәм сайлап алу системасын булдырырга кирәк, ул бала турында төрле мәгълүмат чыганакларыннан һәм квалификацияле психологик–педагогик диагностикадан файдалануга нигезләнгән.

Билгеләнгән юнәлеш буенча педагогик практиканы анализлау сәләтле һәм талантлы балаларның уңышлы үсешенә комачаулаучы төп проблемалар турында нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә:

- мәктәпкәчә һәм мәктәп яшендәге сәләтле балаларны ачыклау, диагностикалау һәм исәпкә алуның заманча системасы булмау, бу яшерен сәләтләргә ия булган балаларның сәләтен үз вакытында ачыклаумауга китерә;
- мәктәпләрдә белем бирүнең гамәлдәге системасы интеллектуаль иҗади потенциалга ия булган балаларның шәхси үсешен тулысынча тәэмин итми.;
- педагогларның квалификацияләренең җитәрлек дәрәҗәдә булмавы күпчелек очракта сәләтле баланың үсешен тоткарлый, эчке һәм төрле конфликтлар тудыра, бу «талантның сулуына» гына түгел, балаларда психосоматик авырулар да китереп чыгарырга мөмкин.;
- сәләтле балаларга индивидуаль психологик-педагогик ярдәм күрсәтү системасы булмау ;
- аз тәэмин ителгән гаиләләрдән һәм мөмкинлекләре чикләнгән талантлы балаларга социаль-икътисадый ярдәм күрсәтү системасы булмау ;
- районда сәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итү буенча даими рәвештә аерым чаралар үткәрелсәдә , аларны ачыклау, исәпкә алу, мониторинглау һәм квалификацияле педагогик ярдәм күрсәтү буенча озак вакытлы комплекслы эш системасы юк.

«2021-2025 елларга Балык Бистәсе муниципаль районының сәләтле балалары» ярдәмче программасы районда сәләтле балаларны ачыклау, аларга ярдәм итү һәм үстерү, сәләтле балаларның мәнфәгатьләрен һәм ихтыяҗларын канәгатьләндерә торган белем бирү хезмәтләрен үстерү буенча төрле социаль институтларның тырышлыгын берләштерүне тәэмин итә торган система булдыру аша билгеләнгән проблемаларны хәл итүне күздә тота.

1. Ярдәмче программаның максатлары, бурычлары, өстенлекле юнәлешләре

Ярдәмче программаның максаты:

-сәләтле балаларны ачыклау, аларга ярдәм итү һәм үстерү системасын формалаштыру.

Ярдәмче программаның бурычлары:

-сәләтле балаларның интеллектуаль, мораль-физик үсеше өчен максималь уңай шартлар тудыру;
-сәләтле балаларның иҗади эшчәнлеген стимуллаштыру;
-сәләтле балалар белән эшләүдә яңа мәгариф эчтәлеген, прогрессив технологияләрне эшләү һәм гамәлгә ашыру;
-сәләтле балаларга фәнни-тикшеренү эшчәнлеге барышында аларның шәхси иҗади сәләтләрен тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;
-сәләтле балалар белән эшләүче укытучылар, тәрбиячеләр, өстәмә белем бирү педагогларының квалификациясен күтәрү

Алгарышлы юнәлешләр:

- сәләтле балаларның дөньякүләм карашларын югары сыйфатлы үстерү аларга социаль мөнәсәбәтләрнең катлаулы дөньясында ориентлашырга мөмкинлек бирә.;
- шәхеснең рухи потенциалын, аның үсешенең эчке хәрәкәт көче, иҗади яктан үз-үзен күрсәтүгә, раслауга һәм теләкләрен тормышка ашыруга юнәлтелгән эчке энергия буларак формалаштыру . ;
- сәләтле балаларның фәнни-тикшеренү күнекмәләрен һәм иҗади сәләтләрен үстерү;
- сәләтле балалар белән эшләү буенча белем бирү учреждениеләрен үстерү һәм аларга ярдәм итү;
- сәләтле балаларга муниципаль һәм социаль ярдәм күрсәтү;

- сәләтле балалар белән эшләүче кадрлар әзерләү системасын үстерү;
- сәләтле балалар белән эшләүнең төрле юнәлешләре һәм ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны тәэмин итү буенча оештыру чараларын гамәлгә ашыру.

3. Ярдәмче программа чараларын ресурслар белән тәэмин итү

2016-2020 елларга Программаны финанслау күләме Балык Бистәсе муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән 6415,0 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча-:

2016 – 1265,000 мең сум
2017 – 1277,000 мең сум
2018 – 1284,000 мең сум
2019 –1291,000 мең сум
2020 –1298,000 мең сум

4. Ярдәмче программаның төп күрсәткечләре (индикаторлары)

№ п/п	Күрсәткеч (индикатор) исеме	Үлчәү берәмлеге	Күрсәткечләр дәрәҗәсе					
			2015 ел	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел
1.	Сәләтле балалар белән эшләүче белгечләрнең һөнәри компетентлыгын арттыру.	**%**	**27**	**29**	**31**	**33**	**35**	**37**
2	«Балык Бистәсе муниципаль районының сәләтле балалары " банкына кергән сәләтле балаларга психологик-педагогик ярдәм күрсәтүне тәэмин итү	**%**	**5**	**7**	**9**	**11**	**13**	**15**
3	Сәләтле һәм талантлы балаларның заманча мәгълүмат ресурсларына керү мөмкинлеген тәэмин итү	**%**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
4	Мәктәп дәрәҗәсендә олимпиада хәрәкәте системасына кертелгән сәләтле балаларның чагыштырма саны (1-11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан)	**%**	**45**	**48**	**52**	**55**	**58**	**60**
5	Муниципаль дәрәҗәдә олимпиада хәрәкәте системасына кертелгән сәләтле балаларның чагыштырма саны (1-11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан)	**%**	**31**	**33**	**35**	**37**	**39**	**40**
6	Муниципаль дәрәҗәдәге фәнни-практик һәм интеллектуаль конкурсларда катнашучы балаларның чагыштырма саны (1-11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан)	**%**	**20**	**21**	**22**	**23**	**24**	**25**
7	Республика (бөтенроссия) дәрәҗәсендәге фәнни-практик һәм интеллектуаль конкурсларда катнашучы балаларның чагыштырма саны (1-11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан)	**%**	**7**	**7**	**8**	**8**	**9**	**9**
8	Спорт ярышларының муниципаль этабында катнашучы балаларның чагыштырма өлеше (1-11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан)	**%**	**60**	**60**	**65**	**65**	**65**	**70**

9	Республика һәм Бөтенроссия спорт ярышларында катнашучы балаларың чагыштырма өлеше (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**26**	**27**	**28**	**29**	**29**	**30**
10	Иҗади конкурсларның муниципаль этабында катнашучы балалар өлеше (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**70**	**70**	**75**	**75**	**80**	**80**
11	Республика һәм бөтенроссия иҗат конкурсларында катнашучы балалар өлеше (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**30**	**32**	**34**	**36**	**38**	**40**
12	Балаларның Бөтенроссия һәм республика олимпиадаларының муниципаль этабында катнашу нәтиҗәлелеге (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**12**	**12**	**13**	**13**	**14**	**14**
13	Балаларның Бөтенроссия һәм республика олимпиадаларының төбәк этабында һәм йомгаклау этабында катнашу нәтиҗәлелеге (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**0,4**	**0,5**	**0,6**	**0,7**	**0,9**	**1**
14	Муниципаль дәрәҗәдәге фәнни-практик, интеллектуаль конкурсларда балаларның катнашу нәтиҗәлелеге (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**9**	**9**	**9**	**10**	**10**	**10**
15	Балаларның һәм республика (бөтенроссия) фәнни-практик һәм интеллектуаль конкурсларда катнашу нәтиҗәлелеге (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**3**	**3**	**4**	**4**	**5**	**5**
16	Балаларның спорт ярышларының муниципаль этабында катнашу нәтиҗәлелеге (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**26**	**27**	**28**	**29**	**29**	**30**
17	Балаларның республика һәм Бөтенроссия спорт ярышларында катнашу нәтиҗәлелеге (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**3**	**3**	**4**	**4**	**4**	**5**
18	Балаларның иҗади конкурсларның муниципаль этабында катнашу нәтиҗәлелеге (1-11 сыйныф укучыларының гомуми санышнан)	**%**	**30**	**32**	**34**	**36**	**38**	**40**

19	Балаларның республика һәм Бөтенроссия иҗат конкурсларында катнашу нәтиҗәлелеге (1-11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан)	**%**	**3**	**3**	**4**	**4**	**5**	**5**
20	Районда талантлы яшьләргә социаль-икътисадый ярдәм күрсәтү, кызыксындыру (1-11 сыйныф укучыларының гомуми саныннан)	**%**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**

2016-2020 елларга
“Балык Бистәсе муниципаль районының сәләтле балалары”
ярдәмче программасының төп чаралары исемлеге

№ n|n	Төп чараның исеме	Җаваплы башкаручы	Тормышка ашыру срогы	Финанс-лау чыганагы	Финанслау (сумнарда)				
					2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2022 ел
1.	**Сәләтле балаларны ачыклау системасын булдыру**								
1.1.	Белем бирү оешмаларының эш системасына сәләтле балаларны иртә ачыклау һәм алып бару методикаларын эшләү һәм кертү	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
1.2.	Төрле эшчәнлек юнәлешләре буенча районның сәләтле балаларын ачыклау, үстерү һәм аларга ярдәм итү		2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
1.3.	Мәктәп укучыларының фәнни-гамәли конференцияләрен,	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					

	түгәрәк өстәлләрен, казанышларын тәкъдир итүне оештыру һәм үткәрү.								
1.4.	Район белем бирү оешмалары базасында сәләтлелекне диагностикалауны гамәлгә ашыру	Мәгариф оешмасы җитәкчесе, мәгариф оешмалары	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
1.5.	Сәләтле балаларны ачыклау мәсьәләләре буенча педагог – психологлар, укытучылар, өстәмә белем бирү педагоглары,тәрбияче ләр белән семинар-практикумнар үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ, методистлар	2016-2020	Агым-дагы финан-слау					
1.6.	"Балык Бистәсе муниципаль районының сәләтле балалары"район мәгълүматлар банкын формалаштыру һәм аның актуаль торышын тәэмин итү	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
1.7.	Олимпиада,конкурсла р, ярышлар призерлары һәм җиңүчеләре турында мәгълүматлар банкы формалаштыру.	Мәгариф оешмалары җитәкчеләре, методистлар	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
1.8.	Сәләтле балалар белән эшләү өчен	“Мәгариф бүлеге”МКУ,	2016-2020	Агым-дагы					

	педагогик кадрларны әзерләү, яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү системасын камилләштерү	җитәкчеләр		финанс-лау					
2.	**Сәләтле балаларны үстерүгә психологик-педагогик ярдәм күрсәтү**								
2.1.	Педагог-психологлар тарафыннан сәләтле балалар, сәләтле балаларның ата-аналары белән индивидуаль консультацияләр үткәрү.	Мәгариф оешмалары җитәкчеләре,педагоглар, педагог-психологлар	2016-2020	Агымдагы финанс-лау					
2.2.	Педагог-психологлар тарафыннан сәләтле балалар белән эшләүче педагоглар өчен индивидуаль консультацияләр үткәрү.	Мәгариф оешмалары җитәкчеләре,педагоглар, педагог-психологлар	2016-2020	Агымдагы финанс-лау					
2.3.	Төркем һәм индивидуаль психологик диагностиканы гамәлгә ашыру (план һәм сорау буенча)	Мәгариф оешмалары психологлары	2016-2020	Агымдагы финанс-лау					
2.4.	Ата-аналар җыелышлары, «Сәләт нәрсә ул», «Сәләтле баланы ничек тәрбияләргә " дигән темаларга түгәрәк өстәлләр үткәрү	Мәгариф оешмалары җитәкчеләре, психологлары	2016-2020	Агымдагы финанс-лау					

2.5.	Сәләтле балалар белән индивидуаль эш алып бару (сорау буенча)	Мәгариф оешмалары психологлары	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
2.6.	Сәләтле балаларның-9 нчы сыйныф укучыларының һөнәри осталыкларын ачыклау эшен оештыру	Мәгариф оешмалары җитәкчеләре, Гимадиева Э.Х.	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
2.7.	Мәктәпкәчә белем бирү системасында сәләтле балаларны ачыклау буенча методик рекомендацияләр эшләү.	"Мәгариф бүлеге"МКУ, мәктәпкәчә мәгариф оешмалары педагог-психологлары	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.	**Сәләтле балаларның белем алу ихтыяҗларын һәм мәнфәгатьләрен канәгатьләндерә, аларның иҗади үсешен һәм шәхси сыйфатларын үстерүне тәэмин итә торган оештыру - педагогик шартлар булдыру**								
3.1.	Мәгариф оешмалары җитәкчеләре өчен сәләтле балалар мәсьәләләре буенча даими эшләүче семинарлар, укулар оештыру һәм үткәрү	"Мәгариф бүлеге"МКУ	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.2.	Балалар сәләтен үстерү проблемалары буенча педагоглар өчен методик семинарлар оештыру	методистлар	2016-2020	Агым-дагы финан-слау					
3.3.	Балаларны олимпиадаларга әзерләү буенча түгәрәк эшчәнлеген	мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					

	үстерү (өстәмә белем бирү, дәрестән тыш эшчәнлек кысаларында, мәктәп олимпиадалары түгәрәкләре, сыйфат түгәрәкләре һ. б.);								
3.4.	Балаларны олимпиадаларга әзерләү буенча грант алучыларның эшен оештыру (республика грант бәйгеләре кысаларында проектларны гамәлгә ашыру)	Методистлар, мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.5.	Сәләтле балаларның INTERNET челтәрендә белем бирү ресурсларына керү мөмкинлеген тәэмин итү	мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.6.	Сәләтле балалар белән эшләүнең нәтиҗәлелегенә мониторинг үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.7.	«Созвездие-Йолдызлык» эстрада сәнгате район фестивален оештыру һәм үткәрү .	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Бюджет МР	30,0	30, 0	30,0	30,0	30,0
3.8.	"Дулкыннар" район фестивален оештыру һәм үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Бюджет МР	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0

3.9	Талантлы балаларны Республика парламент чыршысына җибәрү.	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.10	Республика һәм россия конкурсларында, фестивальләрдә катнашу өчен костюмнар тегү	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Бюджет МР	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0
3.11	“Созвездие-Йолдызлык” эстрада сәнгате республика фестивалендә катнашу»	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Бюджет МР	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0
3.12	"Дулкыннар" Республика фестивалендә катнашу	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Бюджет МР	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
3.13	Мәктәпләрдә, балалар бакчаларында берләшмәләрнең иҗади хисабы:: - музыкаль; - сәнгать; - декоратив-гамәли; - театр сәнгате; - техник иҗат; -туризм-спорт.	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
3.14	Мәктәп укучыларының авиасудомодельчеләр һәм робототехника буенча республика һәм Россия шәхси-команда	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Бюджет МР	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0

	ярышларында катнашуы								
3.15	"Җырлы-моңлы балачак", "Умники-умницы", "Талантлар салават күпере" һ. б. интеллектуаль һәм иҗади конкурслар, фестивальләр, турнирлар уздыру.	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары җитәкчеләре,бала-лар иҗат үзәге МБУ	2016-2020	Бюджет МР	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
3.16	Мәктәпләр базасында профильле сыйныфлар ачу	Гомуми белем бирү оешмалары	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.17	Сәләтле балалар өчен район, төбәк конкурсларында, ярышларда, форумнарда катнашу	Гомуми белем бирү оешмалары	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.18	Югары уку йортлары базасында сәләтле укучыларны әзерләү. Тьюторлык әзерлеге ("БДИны 5кә" проектын гамәлгә ашыру кысаларында, олимпиадаларга әзерлек).	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.19.	Мәктәп укучыларының Бөтенроссия һәм республика олимпиадаларының мәктәп этабын үткәрү.	Гомуми белем бирү оешмалары	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.20	Мәктәп	“Мәгариф	2016-2020	Бюджет	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

	укучыларының Бөтенроссия һәм республика олимпиадасының муниципаль этабын уздыру.	бүлеге”МКУ, методистлар		МР					
3.21	Бөтенроссия һәм республика олимпиадаларының муниципаль этабы җиңүчеләренең региональ һәм йомгаклау этабында катнашуы	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Бюджет МР					
3.22	Район укучыларының вуз олимпиадаларында катнашуы	Мәгариф оешмалары җитәкчеләре, методистлар	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.23	Сәләтле укучылар белән индивидуаль эшнең детальләштерелгән программаларын эшләү	Гомуми белем бирү оешмалары	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.24	"Тере классика" яшь шигырь укучылар Халыкара конкурсының муниципаль этабын оештыру һәм үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
3.25	Л. Н. Толстой исемендәге Республика фәнни-гамәли конференциясенең	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	5,0	5,0	5,0	5,0	5000

	муниципаль этабын оештыру һәм үткәрү								
3.26	«Аксаков укулары " укучыларның фәнни-тикшеренү һәм иҗат эшләре республика конкурсының муниципаль этабын оештыру һәм үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	7,0	7,0	7,0	7,0	5000
3.27	К. Насыйри исемендәге төбәкара яшүсмерләр фәнни-тикшеренү укуларының муниципаль этабын оештыру һәм үткәрү	методистлар	2016-2020	МР бюджеты	7,0	7,0	7,0	7,0	7000
3.28	Республика Онегин укуларының муниципаль этабын оештыру һәм үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	5,0	5,0	5,0	5,0	5000
3.29	Мәктәп укучыларының "Кирилл-Мефодий укулары" республика фәнни-гамәли конференциясендә катнашу	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	3,0	3,0	3,0	3,0	3000
3.30	Рус теле буенча мәктәп укучыларының халыкара олимпиадасында катнашу	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	2,0	2,0	2,0	2,0	2000
3.31	Укучыларның «Тикшеренү	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	МР бюджеты	3,0	3,0	3,0	3000	3000

	осталары” тикшеренү һәм проект эшләренең муниципаль конференциясе	методисты							
3.32	Математика буенча муниципаль укучылар "Фән дөньясында " фәнни-гамәли конференциясе	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	5,0	5,0	5,0	5,0	5000
3.33	Район укучыларының Г. Утыз Имәнгә багышланган фәнни-гамәли конференциядә катнашуы	Хисамова Л.Ф.	2016-2020	МР бюджеты	3,0	3,0	3,0	3,0	3000
3.39	" Театр яктылыкка, нурга илтә" исеме астында мәктәп театрлары конкурсын оештыру һәм үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты, мәгариф онешмалары җитәкчеләре	2016-2020	МР бюджеты	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
3.40	Р. Фәхреддин исемендәге республика педагогик укуларының муниципаль этабын оештыру һәм үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
3.41	"Туган як тарихы" муниципаль фәнни-гамәли конференциясен оештыру һәм үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
3.42	Укучыларның муниципаль "Тере физика" фәнни-	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

	практик конкурсын оештыру һәм үткәрү								
3.43	"Яшь программист" муниципаль конкурсын оештыру һәм үткәрү»рү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0
3.44	«Фәнгә беренче адымнар» проект эшләренең муниципаль конкурсын оештыру һәм үткәрү.	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	МР бюджеты	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0
3.45	"Сомик" проектының олимпиадаларын һәм конкурсларын әзерләү һәм үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	Агым-дагы финанс-лау					
3.46	Укучының " Казанышлар портфолиосы» конкурсының муниципаль этабын үткәрү	“Мәгариф бүлеге”МКУ методисты	2016-2020	Агымда-гы финанс-лау					
3.47	Төрле юнәлешләр буенча сәләтле балалар өчен профильле лагерьларда балаларның җәйге ялын һәм сәламәтләндерүне оештыру	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Агымда-гы финанс-лау					
3.48	Сәләтле балалар өчен үзәк булдыру	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф	2016-2020	Агым-дагы финанс-					

		оешмалары		лау					
3.49	Башка республика, бөтенроссия конкурс чараларында катнашу	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары	2016-2020	МР бюджеты	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
4.	**Балаларга социаль-икътисадый ярдәм күрсәтү системасын үстерү**								
4.1.	Региональ, зона, россия һәм халыкара олимпиадаларда, конкурсларда, спорт ярышларында сәләтле балаларның катнашуына максатчан ярдәм күрсәтү.	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Агымдагы финанслау					
4.2.	Сәләтле балаларга һәм педагогларга мәктәп һәм муниципаль ярдәм системасын үстерү	“Мәгариф бүлеге”МКУ, мәгариф оешмалары җитәкчеләре	2016-2020	Агымдагы финанслау, иганәчеләр ярдәме					
4.3.	Сәләтле балалар һәм педагоглар өчен район башлыгы грантларын гамәлгә кую һәм ел саен түләү	“Мәгариф бүлеге”МКУ	2016-2020	МР бюджеты	200,0	210,0	215,0	220,0	225,0
	БАРЛЫГЫ	**7295,0 мең сум**			**1 265,0**	**1 277,0**	**1 284,0**	**1 291,0**	**1 298,0**